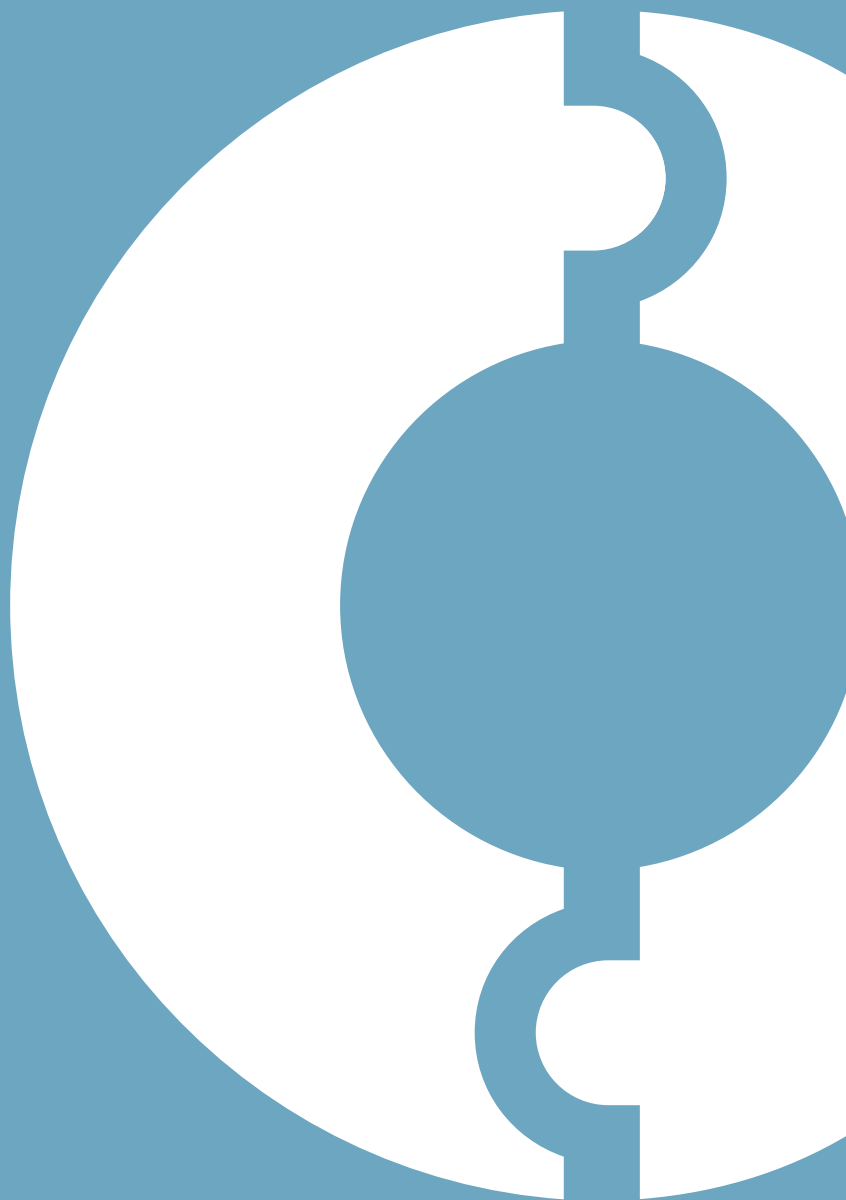

Årsrapport 2015

Innhold

Del I: Leders beretning.....	1
Del II: Introduksjon til virksomheten og hovedtall	3
2.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget	3
2.2 Organisasjon.....	3
2.3 Utvalgte hovedtall	5
Del III: Årets aktiviteter og resultater.....	7
3.1 Utviklingstrekk og effekter av Difis bidrag	7
3.1.1 Organisering	7
3.1.2 Ledelse	9
3.1.3 Innovasjon.....	10
3.1.4 Kompetanseutvikling	11
3.1.5 Offentlige anskaffelser	12
3.1.6 Digitalisering av offentlige tjenester og arbeidsprosesser	16
3.1.7 Universell utforming av IKT	19
3.2 Status virksomhetsmål og oppdrag.....	21
3.2.1 Virksomhetsmål 1: Difi skal bidra til økt samordning i offentlig sektor.....	21
3.2.2 Virksomhetsmål 2: Difi skal bygge opp og dokumentere kunnskap	23
3.2.3 Virksomhetsmål 3: Difi skal bidra til kompetansebygging i offentlig sektor	26
3.2.4 Virksomhetsmål 4: Difi skal utvikle og forvalte fellesløsninger for forvaltningen.....	36
3.2.5 Virksomhetsmål 5: Difi skal føre tilsyn med virksomheter i privat og offentlig sektor etter forskrift om universell utforming av IKT	44
3.2.6 Status resultatkrav gitt i tildelingsbrev	46
3.2.7 Status oppdrag gitt i tildelingsbrev	48
3.3 Redegjørelse for ressursbruk 2015.....	53
3.3.1 Ressursbruk fordelt på virksomhetsområder.....	53
3.3.2 Nærmere forklaring av nøkkeltall.....	54
Del IV: Styring og kontroll i virksomheten	56
4.1 Intern styring og kontroll.....	56
4.2 Organisasjon og personalforvaltning	57
Del V: Vurdering av framtidsutsikter	63
Del VI: Årsregnskap.....	64
6.1 Ledelseskommentar til årsregnskap 2015	64
6.2 Prinsippnote årsregnskapet.....	66
6.3 Årsregnskap – oppstillinger og noter	68

Del I: Leders beretning

Konsulentfirmaet Agenda Kaupang leverte en ekstern evaluering av Difi ved årsskiftet 2014/2015. Hovedkonklusjonen i evalueringen var at Difi leverer resultater for oppdrag og virksomhetsmål, samtidig som Difi ikke i tilstrekkelig grad har tatt en rolle som pådriver og premissleverandør innenfor sine ansvarsområder. En slik rolle er etterspurt både av Difis brukere, samarbeidspartnere og av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Evalueringsrapporten satte også søkelys på Difis grenseflater mot kommunesektoren, Direktoratet for Økonomistyring (DFØ) og Altinn, og påpekte behovet for avklaring av ansvar og oppgaver. Difi leverte sin vurdering av evalueringsrapporten til KMD i februar 2015 og påbegynte samtidig et internt arbeid med å følge opp rapportens konklusjoner og forslag. Dette arbeidet har pågått i hele 2015. KMD har vært løpende informert om arbeidet og gitt sin tilslutning til det. KMDs hovedkonklusjon er at Difis ansvarsområder skal opprettholdes, men at pådriver- og premissleverandørrollen skal styrkes blant annet gjennom opprettelse av Digitaliseringsrådet, medfinansieringsordningen og Statens innkjøpssenter. De nye virkemidlene er i samsvar med faglige råd fra Difi og er avgjørende for at Difi skal kunne utvikle seg til å bli en relevant strategisk aktør innenfor sine ansvarsområder. I tillegg til oppfølging av faglige spørsmål har Difi foretatt interne organisasjonsendringer for bedre å kunne ivareta sin rolle i samsvar med evalueringsrapportens konklusjoner og KMDs tilbakemeldinger.

Difis analyse og kunnskapsfunksjon er etterlyst og vi har fått mange henvendelser med anmodning om analyser og bistand i løpet av året. Vår kapasitet er begrenset, samtidig som det har vært viktig å målrette arbeidet inn mot problemstillinger som angår store deler av offentlig forvaltning. Forholdet kommune stat er et slikt område. Det samme gjelder behovet for samordning internt i statlig forvaltning og forholdet mellom departementsoppgaver, direktoratsoppgaver og tilsyn. Innbyggerundersøkelsen for 2015 har gitt viktige innspill om befolkningens og brukernes syn på offentlig forvaltning. Undersøkelsen har fått mye oppmerksomhet og vi får tilbakemeldinger om at den oppleves som viktig og nyttig for forvaltningen.

Digitaliseringsrådet, medfinansieringsordningen og Statens innkjøpssenter er alle opprettet fra årsskriftet 2015/2016, og det er nedlagt et betydelig arbeid for at oppstarten skulle skje i henhold til planen. Skate er et meget viktig forum for samordning og utvikling av offentlige digitale tjenester og arbeidsprosesser, og vi har oppnådd enighet om felles strategi for felleskomponenter- og løsninger i offentlig sektor. Dette er en viktig milepæl, og grunnlagsarbeidet har vært omfattende for alle Skates deltakervirksomheter. Difis felleskomponenter er i stabil drift og vi opplever økt bruk av dem. Arbeidet med utbredelse av digital post til innbyggerne er utfordrende, men vi er på rett vei og registrerer en klar økning av virksomheter som tar løsningen i bruk og innbyggere som velger sin digitale postkasse. Med utgangspunkt i erfaringer fra Danmark, er det viktig å være forberedt på at utbredelse av postkasseløsningen krever tid og arbeid. Vi har hatt et godt samarbeid med KS for at den kommunale løsningen SvarUt skal samvirke med vår statlige løsning.

Bruken av fellesløsninger innenfor anskaffelsesområdet vokser. I EUs nye anskaffelsesregelverk gjøres elektronisk kommunikasjon mellom oppdragsgivere og leverandørene til en hovedregel.

Difi har en viktig rolle i Program for bedre styring og ledelse. Tilbud til toppledergrupper i strategisk IKT-kompetanse er godt i gang og andre tiltak er under arbeid. Interessen for Difis opplærings- og veiledningstilbud øker. Vi fortsetter utviklingen av e-læringskurs blant annet gjennom kompetanseløftet På nett med læring. Vi har også arbeidet med omfattende veiledningstiltak innenfor anskaffelser og informasjonssikkerhet. Arbeidet med å skape forståelse for at anskaffelser er et strategisk virkemiddel for toppledere flettes inn i det øvrige tilbudet for toppledere og toppledergrupper.

Registrering av tidstyver i forvaltningen har vært en viktig oppgave i 2015, og vi har fått gode tilbakemeldinger på innsatsen gjennom en forprosjektvurdering foretatt av Rambøll. Arbeidet fortsetter i 2016. Vi har arbeidet med innovasjonsmetodikk og ser at dette kan være en god metode for å fjerne en del av de innmeldte tidstyvene. Vi har videreført arbeidet med å etablere et kompetansesenter for innovasjon i stat og kommune for å legge til rette for deling, spredning og formidling. Innovative anskaffelser er et virkemiddel for omstilling og bedre ressursutnyttelse og vi har videreført samarbeidet med Nasjonalt program for leverandørutvikling.

Tilsynet for universell utforming av IKT begynner nå å høste erfaring av sitt arbeid. Det er gjennomført kartlegginger og den ordinære tilsynsvirksomheten er startet opp. Foreløpig inntrykk er at tilsynet blir tatt godt imot og lyttet til.

Samlet sett har 2015 vært et arbeidsomt år fordi Difi har fulgt opp evalueringen med nye tiltak og organisatoriske endringer, samtidig som vi har respondert på forespørsler og oppdrag og levert i samsvar med tildelingsbrev. Det har vært en overordnet målsetting å se alle Difis oppgaver og ansvarsområder i sammenheng og utnytte faglig overføringsverdi og muligheter for økt samhandling. Slik kan Difi levere bedre og mer helhetlige produkter og bli en bedre premissleverandør og pådriver for offentlig forvaltning. Vi mener at vi er på god vei og at tiltakene som er planlagt og til dels allerede gjennomført, bringer oss et langt skritt videre i ønsket retning.

Oslo, 15. mars 2016

Ingelin Killengreen

direktør

Direktoratet for IKT og forvaltning

Del II: Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) er et ordinært forvaltningsorgan (bruttobudsjettet virksomhet) under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Difi har et særskilt ansvar for å utvikle og fornye offentlig sektor. Difi har som formål å arbeide for at forvaltningen kjennetegnes av kvalitet, effektivitet, brukerretting, åpenhet og medvirkning.

Difis fagområder er:

- Forvaltningsutvikling, organisering, ledelse, innovasjon og kompetanseutvikling.
- Digitalisering av offentlige tjenester og arbeidsprosesser, herunder utvikling og forvaltning av fellesløsninger.
- Offentlige anskaffelser.
- Forebyggende IKT-sikkerhet i statsforvaltningen.
- Tilsyn etter forskrift om universell utforming av IKT-løsninger.

Difi skal innenfor sine fagområder

- bidra til økt samordning i offentlig sektor
- bygge opp og dokumentere kunnskap
- bidra til kompetansebygging i offentlig sektor
- utvikle og forvalte fellesløsninger for forvaltningen
- føre tilsyn med virksomheter i privat og offentlig sektor etter forskrift om universell utforming av IKT

Gjennom virksomhetsmålene skal Difi bidra til å realisere de overordnede målene som er gitt i budsjettproposisjonen:

- En effektiv, tillitvekkende og åpen forvaltning.
- En IKT-politikk for verdiskapning og deltakelse for alle.

2.2 Organisasjon

Difi er lokalisert i Leikanger og Oslo, og er organisert i fem avdelinger med underliggende seksjoner. I tillegg er det to stabsenheter, jf. organisasjonskartet nedenfor. Tre av avdelingene har tilsatte i både Leikanger og Oslo. Ved utgangen av 2015 var det 265 tilsatte, 98 i Leikanger og 167 i Oslo.

Den øverste ledelsen i Difi består ved utgangen av 2015 av:

Direktør: Ingelin Killengreen

Assisterende direktør: Vivi Lassen

Kommunikasjonsdirektør: Eirik Andersen

Avdelingsdirektør, administrasjon: Jørgen Bjelle Smit

Avdelingsdirektør, digital forvaltning: Tone Bringedal

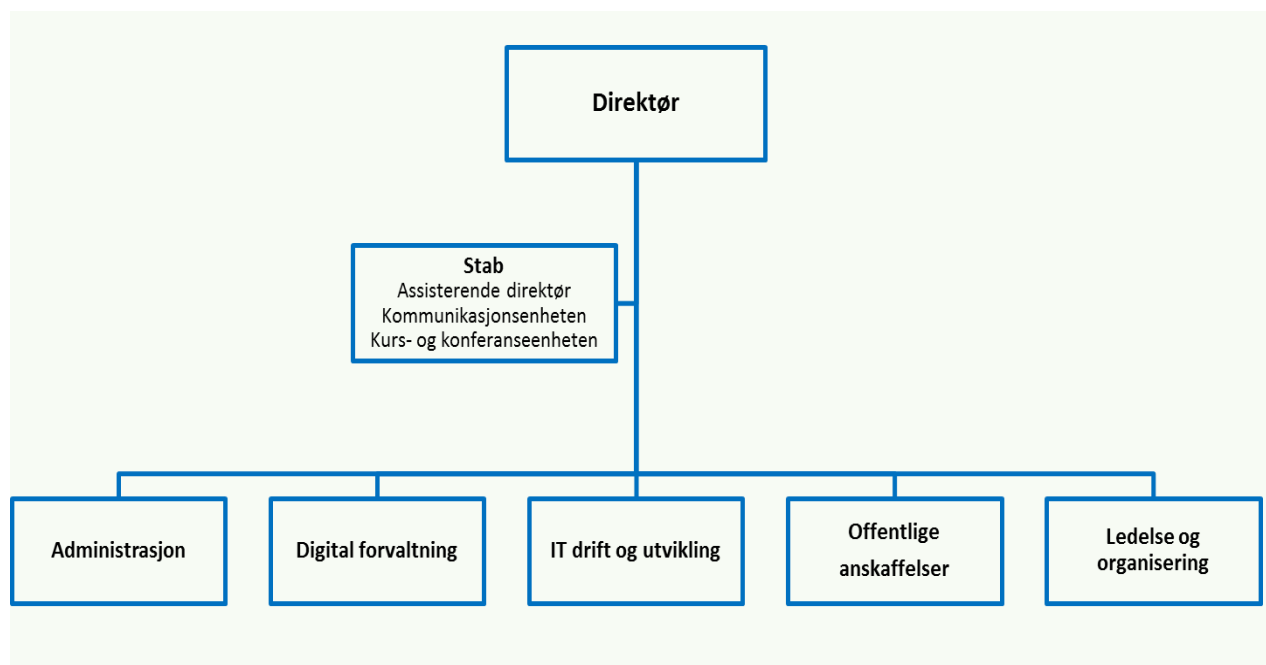
Avdelingsdirektør, IT drift og utvikling: Torgeir Strypet

Avdelingsdirektør, offentlige anskaffelser: Dag Strømsnes

Avdelingsdirektør, ledelse og organisering: Eivor Bremer Nebben

Ingelin Killengreen har vært midlertidig beskikket som direktør i Difi gjennom hele 2015.

Organisasjonskart per 31.12.2015

2.3 Utvalgte hovedtall

Volumtall 2013–2015	2013	2014	2015
Digital postkasse – mottakere:			
Antall innbyggere med digital postkasse		365 059	571 677
Kontakt- og reservasjonsregisteret:			
Antall innbyggere med digital kontaktinformasjon		3 527 625	3 838 081
Antall innbyggere som har reservert seg mot digital kommunikasjon		52 882	90 723
ID-porten:			
Antall virksomheter	316	364	493
Antall tjenester i ID-porten	437	571	827
Antall transaksjoner i ID-porten	40 026 181	52 522 900	67 038 712
Brukerstøtte felleskomponenter:			
Unike sidevisninger hjelpesider for felleskomponentene		1 715 366	2 757 354
Antall besøkende på hjelpesidene for felleskomponentene			1 047 930
Antall telefoner og e-post til ID-porten brukerstøtte	153 103	199 718	157 164
Elektronisk kunngjøring og konkurransegjennomføring:			
Antall brukere på Doffin		74 000	76 541
Antall publiserte kunngjøringer på Doffin	15 238	18 604	19 462
Antall kunngjøringer publisert på Doffin som er forberedt i fagsystem for konkurransegjennomføring		1 945	3 548
Elektroniske produktkataloger og ordre:			
Antall offentlige virksomheter på Ehandelsplattformen	159	246	304
Omsetningsvolum – i mrd. kroner på Ehandelsplattformen	7,9	10,6	12,6
Omsetningsvolum – i antall ordre på Ehandelsplattformen	595 943	706 919	851 731
Elektronisk faktura:			
Antall EHF-fakturaer i PEPPOL infrastruktur	2 568 195	9 943 367	21 237 046
ELMA – antall EHF-fakturamottakere	7 660	32 053	45 663
Offentlig elektronisk postjournal (OEP):			
Antall journalposter	3 173 668	3 332 438	3 695 705
Antall innsynskrav	200 760	194 932	200 176
Difi.no:			
Antall besøkende			461 187
Norge.no:			
Antall besøkende	510 485	435 790	494 377
Anskaffelser.no:			
Antall besøkende	128 290	127 377	166 830
Antall nedlastninger	48 061	99 816	122 830
Kurs og konferanser:			
Antall kurs, konferanser og seminarer	157	139	114
Antall deltakere	8178	8759	7671
Digitale læringsprogram:			
Antall registrerte brukere	5 568	8 409	11 762
Åpne data:			
Antall registrerte datasett på data.norge.no	1301	1457	1536
Antall virksomheter som tilbyr datasett gjennom data.norge.no	64	68	79

Nøkkeltall årsregnskapet	2013	2014	2015
Antall årsverk**	218,6	236,7	236,6
Samlet tildeling post 01–99***	430 966 989	456 476 000	437 836 000
Utnyttelsesgrad post 01–99	87,8 %	90,7 %	90,9 %
Driftsutgifter***)	342 074 847	387 523 460	345 525 675
Lønnsandel av driftsutgifter	46,6 %	45,1 %	53,3 %
Lønnsutgifter per årsverk	729 101	738 834	778 298

* Grunnlaget for nøkkeltallene er hentet fra årsregnskapet for 2013, 2014 og 2015. Regnskapstallene 2015 er eksklusiv merverdiavgift som følge av innføringen av nettoføringsordningen for merverdiavgift i staten.

** Antall årsverk er sum månedssverk i valgt periode delt på antall måneder i utvalgsperioden.

*** Samlet tildeling og driftsutgifter er inkludert belastningsfullmakter fra KMD og andre departementer.

Nøkkeltallene blir nærmere beskrevet under pkt. 3.3.2 Redegjørelse for ressursbruk 2015.

Del III: Årets aktiviteter og resultater

3.1 Utviklingstrekk og effekter av Difis bidrag

3.1.1 Organisering

Utviklingstrekk

Effektivitet

Norge har i all hovedsak en god og velfungerende offentlig forvaltning, noe som blant annet fremkommer i internasjonale sammenligninger. Et eksempel er *The Netherlands Institute for Social Research* som nylig har gjennomført en undersøkelse av offentlig sektor i 36 land.¹

Undersøkelsen viser at Norge er blant de beste landene blant annet når det gjelder effektivitet og digitalisering. Sammen med Danmark, Finland, New Zealand, Sveits og Sverige kommer vi best ut på indeksen «offentlig administrasjon» totalt sett. Innbyggerundersøkelsen i 2015 bekrefter langt på vei dette. Den viser at innbyggerne er svært fornøyde med å bo og leve i Norge. Sammenligner vi med undersøkelsen i 2013 er hovedbildet at innbyggernes inntrykk er noe bedre i 2015.

Samtidig er det verdt å merke seg at Norge har en stor offentlig sektor sammenlignet med andre land. Den nederlandske undersøkelsen viser at Norge er blant landene som har den høyeste andelen offentlig ansatte av sysselsatte totalt. Sammen med Danmark, Slovakia, Sverige og Tsjekkia har vi en andel offentlig ansatte på over 30 prosent av total andel sysselsatte. Over tid ser vi en vekst, for eksempel i antall ansatte i norske departementer. Veksten har stort sett vært jevn fra ca. 3 000 årsverk i 1980 til nesten 4 600 årsverk i 2015.²

Figur 1. Antall ansatte og årsverk i norske departementer 1980-2015.

Selv om hovedbildet er positivt, er det grunn til å se nærmere på om vi får tilstrekkelig effekt av ressursbruken i offentlig sektor. I 2015 har fallende oljepris og økt tilstrømming av flyktninger utfordret store deler av samfunnet vårt. Slike utfordringer vil stille offentlig sektor overfor et sterkere behov for endring og effektivisering. Flere sektorer er nå preget av store reformer som

¹ *Public sector achievement in 36 countries. A comprehensive assessment of inputs, outputs and outcomes.* The Netherlands Institute for Social Research, SCP. The Hague December 2015.

² Kilde: Forvaltningsdatabasen, NSD.

blant annet innebærer endringer i organisering og arbeidsprosesser. Eksempler på dette er Kommunereformen, Politireformen og endringer i den sentrale forvaltningen både på samferdselsområdet, helseområdet og i universitets- og høyskolesektoren. Selv om reformene tar utgangspunkt i endringsbehov knyttet til den enkelte sektoren, ser vi at det er enkelte fellestrekk. Utviklingen går i retning av sammenslåinger og faglig konsentrasjon både på direktoratsnivå og på regionsnivå. Felles for reformene er behovet for å legge til rette for sterkere fagmiljøer, effektiv ressursutnyttelse og bedre styring. Dette er utviklingstrekk som Difi har dokumentert tidligere, blant annet i rapportene «Merverdi eller unødig omvei? Om direktoratenes rolle i gjennomføringen av nasjonal politikk» (Difi-rapport 2013:11) og «Både styring og ledelse? Om ledergrupper i direktorater med regionalt apparat» (Difi-notat 2014:4).

Det er stor oppmerksomhet rettet mot gjennomføringsevne og effektivitet i statsforvaltningen, blant annet som følge av produktivitetskommisjonens arbeid. Digitalisering er et viktig virkemiddel for effektivisering, noe som vanligvis også innebærer endringer i organisering og arbeidsprosesser. SSBs undersøkelse i 2015 om IKT i staten viser at andelen statlige virksomheter som planlegger å redusere bemanningen ved innføring av nye IKT-systemer har økt fra 19 prosent i 2014 til 25 prosent i 2015. Halvparten av de største virksomhetene med mer enn 1 000 ansatte, og 62 prosent av virksomhetene innen sykehus tjenester forventer reduksjon i bemanningen.

Samhandling

Vi har sett en utvikling mot sterkere samhandling mellom stat og kommune, noe som blant annet kommer til uttrykk gjennom konsultasjonsordningen og at staten involverer kommunene på nye måter. Innbyggere og brukere forventer en «sømløs» forvaltning og digitale tjenester. Digitalisering medfører behov for bedre samordning av statlige digitaliseringsprosjekter som berører kommunene og samtidig tydeligere krav til kommunene på IKT-området.

Omfanget av politikkområder som ikke følger etablerte administrative inndelinger øker, og følgelig også behovet for samarbeid og samordning over sektorgrenser. Det synes å være en økende erkjennelse av at manglende samordning kan redusere effektiviteten og produktiviteten i offentlig sektor, både i form av uheldig fragmentering av oppgaveløsningen og lite brukervennlige tjenester. Vi registrerer flere nye initiativ for å møte samordningsutfordringer, for eksempel ved at departementer velger å gi grupper av direktorater felles oppdrag om leveranser og tjenester. Dette vil kunne være et alternativ til sammenslåing, spesielt på bredere politikkfelt. Nye initiativ til mer forpliktende samarbeid mellom stat og kommune peker i samme retning.

Difis bidrag

Difi har i 2015 bidratt i mange av de sentrale reformprosessene i forvaltningen. Vi er trukket inn i arbeidet med kommunereform, transportreform og helsereform. Høsten 2015 startet vi planleggingen av en følgeevaluering av politireformen. Program for bedre styring og ledelse har vært styrende for en stor del av Difis aktiviteter i 2015.

Departementene etterspør forvaltningsanalyser i økende grad. Vi prioriterer å bistå på områder som faller innenfor tiltaksområdene i Program for bedre styring og ledelse. Vi har fått gode tilbakemeldinger på våre evalueringer og analyser, og vi erfarer at mange av våre anbefalinger blir fulgt. For eksempel har vår gjennomgang av Forbrukerapparatet nå resultert i at departementet vil følge opp med en omorganisering av Forbrukerrådet med en reduksjon i antall regionskontorer og et klarere skille mellom forvaltningsoppgaver og interessehevingsoppgaver.

Mange av våre rapporter blir brukt som kunnskapsgrunnlag for forvaltningen flere år etter at de er levert. Vi utredet blant annet organisering av de administrative støttefunksjonene i staten i 2012 (Difi-notat 2012:2) og ser at helseforvaltningen nå vurderer å organisere administrative tjenester etter konsernmodellen med utgangspunkt i vår utredning. Et annet eksempel er Justisdepartementet som har tatt kontakt med oss for å få råd i arbeidet med vurderingen av den fremtidige organiseringen og forvaltningen av nødnettet. Forespørselen kom som en følge av at vi i 2008 evaluerte organiseringen av nødnettprosjektet (Difi-rapport 2008:15). Vi ser slike henvendelser som et tegn på at vi er relevante og at kunnskapen kommer til nytte.

Difi har i flere år arbeidet med å fremme klart språk i forvaltningen. Dette arbeidet gir resultater for både brukere og forvaltningen selv, og noen av disse resultatene har vi nå oppsummert i et hefte med eksempler fra 10 offentlige virksomheter for publisering i mars 2016.

Konsulentfirmaet Rambøll har evaluert forvaltningens innsats for å fjerne tidstyver. Evalueringen peker både på gode resultater og forbedringspunkter. Difi får gode tilbakemeldinger på vår sentrale rolle i dette arbeidet.

3.1.2 Ledelse

Utviklingstrekk

God ledelse er avgjørende for en effektiv og samordnet offentlig sektor. Forvaltningens utfordringer blir mer sammensatte og komplekse og må løses på tvers. Digitalisering og ny teknologi øker mulighetene for samhandling og felles oppgaveløsning. For å kunne møte både morgendagens utfordringer og muligheter må staten ha ledere som tenker langsiktig, ser helheten, øker produktiviteten og gjør nødvendige prioriteringer.

Ledelse og ledelsesutvikling er blitt et viktig satsningsområde i staten. Det er en utfordring at mye av lederutviklingen som skjer lokalt i statlige virksomheter er fragmentert og i liten grad er satt inn i en helhetlig ramme i samsvar med forvaltningens fremtidige behov.

Regjeringen har gjennom sitt Program for bedre styring og ledelse iverksatt en satsning på helhetlig ledelse i staten. Hensikten er å styrke lederes *gjennomføringskraft* og *resultatorientering* gjennom ulike tiltak som tydeliggjør lederes handlingsrom og bygger tillit. Statens lederplakat ligger til grunn for satsningen med en tydeliggjøring av krav og forventninger til ledere i staten.

Som et ledd i arbeidet med en mer helhetlig og systematisk ledelse, er det utarbeidet en plan for utvikling og etablering av ledelsestiltak for ulike målgrupper av ledere. Det er viktig å tydeliggjøre krav, ferdigheter og kompetanser for alle målgrupper ledere. I første omgang er toppledere prioritert.

En sterkere satsning på topplederes rolle og strategiske ledelse, er en tendens vi ser også i andre land i Europa. Målet er å videreutvikle forståelsen av det å være toppleder, fra å være ansvarlig for resultater for egen virksomhet eller fagområde/sector til å tenke staten i stort. Satsningen på strategisk ledelse er knyttet til økt gjennomføringsevne. Det innebærer en tydeliggjøring av ledere og ledergruppers roller, ansvar og funksjoner i hele organisasjonen. Forskning viser at for å få bedre resultater og mer handlekraft må strategiske beslutninger «ned» i organisasjonen. Det betyr god forankring på alle ledernivåer og ledere som vet hva som forventes av dem og hvordan de skal bruke handlingsrommet sitt. Effektive ledergrupper med felles referanseramme og kompetanse på å behandle strategiske saker på riktig måte, styrker sin beslutningsevne.

Difis bidrag

Difis innsats på ledelsesområdet i 2015 har i stor grad vært knyttet til regjeringens Program for bedre styring og ledelse, tiltaksområde 1 *Bedre ledelse* og tiltaksområde 5 *Strategisk anvendelse av IKT*. Vi har iverksatt to tiltak for toppledere: Program for toppledergrupper hvor det nå gjennomføres en pilot og kompetansetiltak i Strategisk IKT som er rettet mot toppledere i departementene med deres underliggende etater. Difi har dessuten tilbudt lederutvikling for nye ledere i staten, gjennomført en frokostseminarrekke om lederplakatens krav, gjennomført et mentorprogram for mellomledere, utviklet e-læringskurs i informasjonssikkerhet for ledere og utviklet et digitalt treningsprogram for ledere i den vanskelige samtalen.

Toppledere har ansvar for å utvikle effektive ledergrupper som gir strategiske spørsmål og problemstillinger den nødvendige prioritet i ledelse av virksomheten. Det er nødvendig å øke topplederes bevissthet om mulighetene i digitaliseringsarbeidet, og det gjennomføres et kompetansetiltak med dette formålet. Også når det gjelder offentlige anskaffelser, har vi prioritert tiltak for at toppledere i økende grad skal kunne utnytte offentlige anskaffelser som et strategisk virkemiddel for virksomhetsutvikling. God organisering og styring av anskaffelsene er en kritisk faktor for en effektiv offentlig forvaltning og tilfredse brukere og innbyggere. I tillegg til tiltak rettet mot toppledelsen er det også rettet tiltak mot mellomledere og innkjøpssjefer for å heve deres kompetanse innen strategisk og operativ styring av anskaffelsesarbeidet. Sammen med andre tiltak på digitaliserings- og anskaffelsesområdet, har vi videreført arbeidet med å løfte disse problemstillingene inn i en mer helhetlig og strategisk kontekst.

3.1.3 Innovasjon

Utviklingstrekk

Vi opplever nå en økende interesse for innovasjon i offentlig sektor. Innovasjon har vært etablert som et innsatsområde i kommunene lenger enn i statlig sektor. Mange kommuner er opptatt av

innovasjon og legger til rette for det i egen virksomhet. Vi ser deling av gode og innovative løsninger på tvers av kommunegrenser.

Også i mange statlige virksomheter settes innovasjon på dagsorden, men det er foreløpig vanskelig å vise til konkrete resultater.

For å få ytterligere fart på innovasjonsarbeidet, må det legges til rette for mer deling og læring på tvers. Bevisstheten om at innovasjon er et viktig virkemiddel for effektivisering og fornyelse av offentlig sektor må økes, og ledere må legge til rette for innovasjon i den enkelte virksomhet. Designmetodikk er interessant for å kunne utvikle løsninger som er tilpasset brukernes behov. Ved å kombinere designmetodikk med andre verktøy og virkemidler, vil vi kunne vise til konkrete resultater som er med på å øke innovasjonsevnen.

I dag er det mange aktører som har en eller annen form for pådriverrolle for innovasjon i offentlig sektor. Det er viktig at dette virkemiddelapparatet nå greier å koordinere seg slik at vi får felles langsiktige mål og koordinert satsing på tvers av sektorer og forvaltningsnivå.

Difis bidrag

Så langt har Difi hatt en pådriverrolle for å sette innovasjon på agendaen. Vi ser en økende interesse når det gjelder henvendelser fra statlige virksomheter som ønsker bistand og rådgivning. Difis oppdrag med å etablere et kompetansesenter for innovasjon i stat og kommune har fortsatt i 2015. Målsetningen er å gjøre statlige virksomheter og norske kommuner bedre i stand til å jobbe innovativt, bygge en innovasjonskultur i offentlig forvaltning og sørge for deling og spredning av innovative eksempler, tiltak og aktiviteter. Mye av Difis aktiviteter i 2015 har handlet om å legge til rette for deling, spredning og formidling. Dette er den viktigste målsetningen i arbeidet med Innovasjonsprisen i kommunesektoren som Difi nå har delt ut i to år. Vi ser at kommuner kopierer gode eksempler på innovasjonsprosjekter fra Innovasjonsprisen, blant annet har Skien kommune nå iverksatt satsning på matematikk i småskolen etter inspirasjon fra Sandnes kommune som vant innovasjonsprisen i 2015. Vi har også arrangert nettverk, konferanse om innovasjonskultur og etablert kontakt med andre aktører på innovasjonsområdet. Vi mener dette har bidratt til økt bevissthet om betydningen av innovasjon i forvaltningen. Innovative anskaffelser er en viktig del av innovasjonsarbeidet i offentlig sektor. Difi merker økt interesse og pågang for å lære mer om hvordan slike anskaffelser gjennomføres. Andelen som har gjennomført anskaffelser med dialog har økt de siste årene men det er fortsatt et stort uutnyttet potensial for mer innovasjon og dialog i offentlige anskaffelser.

3.1.4 Kompetanseutvikling

Utviklingstrekk

Kompetansebehovet i offentlig sektor vil øke i årene framover. Vi står overfor krav til effektivisering og omstilling, samtidig som forventningene til forvaltningen øker.

Mange fagmiljøer i forvaltningen jobber godt med strategisk kompetanseutvikling, men det har vært lite kunnskapsdeling. For å kunne levere på stadig nye krav, er arbeidet med strategisk

kompetanseutvikling sentralt. Evnen til raskt å tilegne seg ny og relevant kunnskap, foredle og videreutvikle kunnskap og erfaring, i tillegg til å kunne dele mer på tvers og over grensene i forvaltningen, vil være viktige suksessfaktorer. Her vil digitale læringsressurser spille en nøkkelrolle.

Difis bidrag

Gjennom satsingen *På nett med læring* tilbyr Difi et felles digitalt opplæringstilbud der vi i samarbeid med statlige virksomheter utvikler, deler og gjenbraker de beste digitale læringsressursene. Vi lanserte i 2015 tre nye høykvalitets e-læringskurs, mens ytterligere tre er i produksjon og skal lanseres våren 2016.

Difi tilbyr et variert tilbud av tradisjonelle og digitale læringsressurser. Der hvor behovet for opplæring og målgruppene er store nok, og temaene egner seg, har vi digitalisert opplæringen. Vi utvikler de digitale læringsressursene slik at de kan brukes av alle og enkelt kan suppleres for å dekke virksomhetenes særegne kompetanseutviklingsbehov. Det er da opplæringen gir størst effekt.

Vi vil legge til rette for at hele forvaltningen kan ta del i den raske utviklingen på læringsfeltet og arrangerer møteplasser for deling av kunnskap, og hvor HR-miljøene kan hente ny inspirasjon og konkrete løsninger.

Difi skal etablere en felles læringsplattform der hele staten enkelt kan finne og dele innhold. Læringsplattformen skal også bidra til å gjøre statlige virksomheters kompetansestyring mer målrettet og effektiv.

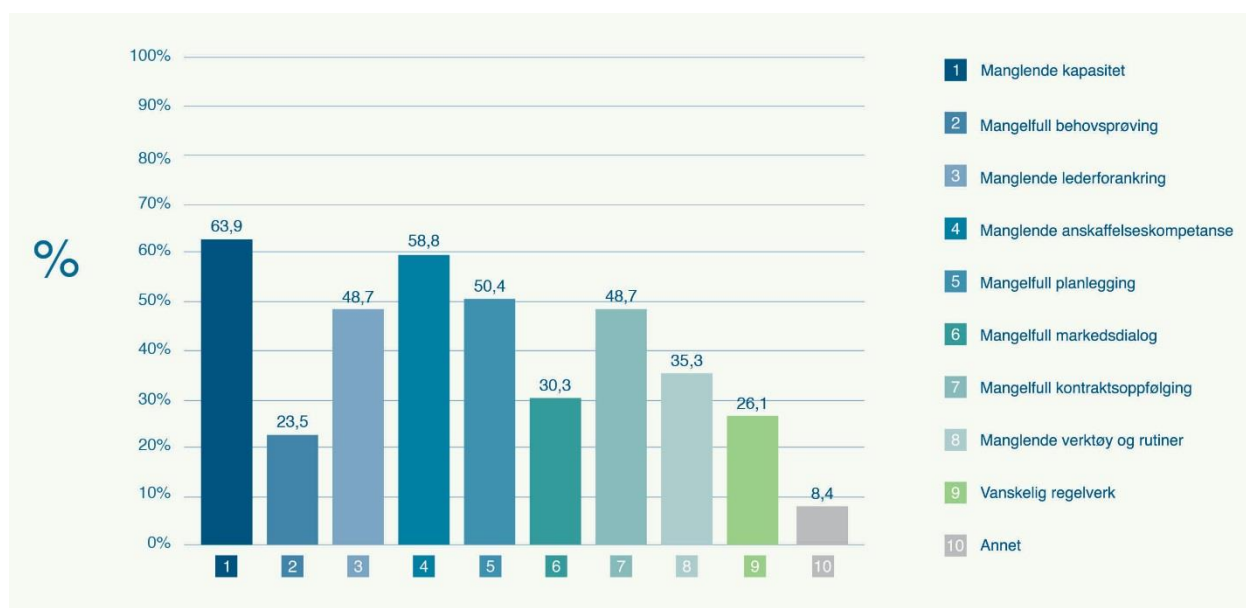
Difi har siden høsten 2014 benyttet læringsplattformen Moodle som interimplattform. Denne videreutvikles nå i tråd med statlige virksomheters behov og modenhet. Plattformen vil fra annet halvår 2016 ha den grunnleggende funksjonalitet læringsplattformen må ha for å kunne være et tilbud til virksomheter som i dag ikke har egen læringsplattform.

3.1.5 Offentlige anskaffelser

Utviklingstrekk

Profesjonalisering og kompetanse

Difi gjennomførte våren 2015 en bruker- og modenhetsundersøkelse rettet mot offentlig sektor. Funnene er basert på 527 respondenter. Resultatene har bekreftet vårt inntrykk av status på anskaffelsesfeltet gjennom andre kanaler, men også gitt verdifulle innspill. Ved siden av å imøtegå myter på anskaffelsesområdet, som at regelverket er den største barrieren til effektive anskaffelser, er det kanskje viktigste funnet en bekreftelse på at det gode innkjøp forutsetter gode planer, lederforankrede anskaffelsesstrategier, tilstrekkelige ressurser og økt kompetanse.

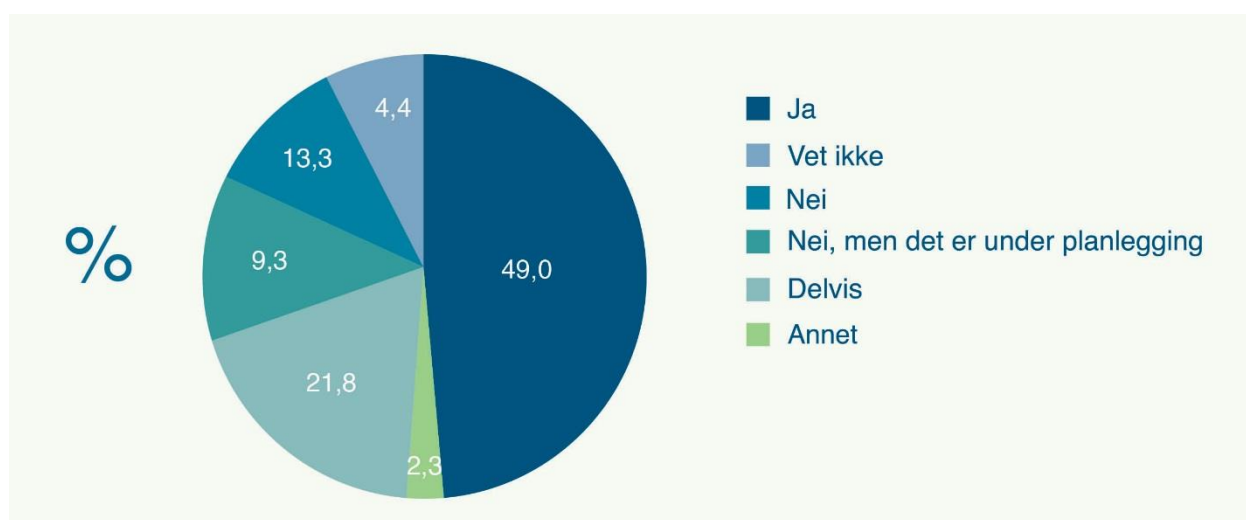
Figur 2. Årsaker til at innkjøpsprosesser ikke fungerer optimalt.

Det er fortsatt en god utvikling i profesjonalisering av anskaffelsesfunksjonen, særlig i de største virksomhetene, men nå også i økende grad i mindre virksomheter.

Oppmerksomheten har tidligere vært rettet mot de enkelte anskaffelser, og dette er synliggjort ved blant annet i færre brudd på anskaffelsesregelverket.

Bruker- og modenhetsundersøkelsen for 2015 viser at flere virksomheter tar helhetlig grep på styring og ledelse av sine anskaffelser, først ved å få oversikt for deretter å gjennomføre effektiviseringstiltak som for eksempel å samle innkjøp, føre mer strukturert dialog med markedet og leverandører, og bruke e-handel for å redusere transaksjonskostnader.

Vi er imidlertid ikke i mål. I undersøkelsen svarer bare halvparten av respondentene at virksomheten har en anskaffelsesstrategi.

Figur 3. Resultater fra bruker- og modenhetsundersøkelsen 2015, på spørsmålet «Har din virksomhet en anskaffelsesstrategi?».

Fylkeskommunene skiller seg best ut med 68 prosent som svarer at de har en anskaffelsesstrategi.

Kompetansen og oppmerksomheten om offentlige anskaffelser har økt de siste årene, men det er fremdeles utfordringer knyttet til å bygge riktig kapasitet og kompetanse for å få gode anskaffelser. Dette gjelder særlig i mindre kommuner. Difis erfaring er at mange offentlige virksomheter etter hvert har grunnkompetanse om regelverket om offentlige anskaffelser, men at det er behov for bedre kompetanse om hvordan planlegge og følge opp kontraktene for å få gode resultater som støtter opp om virksomhetens mål. Dette blir blant annet trukket frem i rapporten «Kostnader, besparelser og effektivisering ved konkurranse».³ Funn fra undersøkelsen tyder på at kommunesektoren i hovedsak prioriterer gjennomføringsfasen av anskaffelsesprosessene, men at de har begrensede ressurser til aktiviteter i planleggingsfasen, eller ikke har på plass verktøy og rutiner for å følge opp anskaffelser.

Leverandørdialog

Leverandører til offentlig sektor spiller en viktig rolle i den gode anskaffelsen. I 2015 gjennomførte Difi en nullpunktsundersøkelse som, sammen med tilbakemeldinger fra kursdeltakere og dialog med målgruppen, har gitt større innsikt i de utfordringene leverandørene opplever når det gjelder offentlige anskaffelser. Undersøkelsen slår fast at det fortsatt er lite dialog mellom oppdragsgivere og leverandører. Leverandørene opplever konkurransegrunnlagene som uklare, de synes ofte at oppdragsgivere stiller for strenge kvalifikasjonskrav og de ønsker seg flere arenaer for dialog.

I EUs nye anskaffelsesregelverk som trer i kraft i 2016 er det en egen bestemmelse om at medlemslandene plikter å veilede om regelverket både til offentlige oppdragsgivere og til leverandører.

Samfunnsansvar

Samfunnsansvar er et viktig politisk hensyn i arbeidet med offentlige anskaffelser. I Norge er det spesielt oppmerksomhet om hvordan offentlig sektor gjennom sine anskaffelser kan bidra i kampen mot svart arbeid og arbeidslivskriminalitet. Grønne anskaffelser blir stadig viktigere og nevnes som virkemiddel i flere internasjonale avtaler og i flere nasjonale satsingsområder. Med oppskalering av virkemidler rettet inn mot utvikling av miljøteknologi blir det viktig å bistå med veiledning til offentlig sektor som i mange tilfeller utgjør et viktig marked for denne teknologien.

Forenkling og digitalisering

Det har de siste årene kommet mange innspill om behovet for å forenkle regelverket om offentlige anskaffelser, og det pågår nå et større arbeid i Nærings- og fiskeridepartementet for å forenkle den nasjonale delen av anskaffelsesregelverket, samt gjennomføre tre nye EU-direktiver om offentlige anskaffelser.

Digitalisering av offentlige anskaffelsesprosesser drives fram av et ønske om prosessforenkling og realisering av effektiviseringsgevinster, forbedret regelverksetterlevelse og behov for

³ KS-rapport, februar 2014, «Kostnader, besparelser og effektivisering ved konkurranse», Rambøll og Inventura.

næringsutvikling og økonomisk vekst. EU har en aktiv pådriverrolle, blant annet gjennom regelverkskrav til elektronisk gjennomføring av anskaffelsesprosesser og fakturering i offentlige anskaffelser. I nytt anskaffelsesregelverk gjøres elektronisk kommunikasjon til en hovedregel i samhandlingen mellom oppdragsgivere og leverandørmarkedet. Kunngjøring av konkurranser mv. på Doffin gjennomføres allerede fullstendig digitalt, andelen konkurransegrunnlag som publiseres elektronisk nærmer seg 100 prosent, men mindre enn 20 prosent av alle kunngjøringer som publiseres på Doffin er forberedt i fagsystem for konkurransegjennomføring. Bruken av slike fagsystem og andelen tilbud som leveres elektronisk må øke vesentlig i årene som kommer for å tilfredsstille kravene til elektronisk kommunikasjon i nytt anskaffelsesregelverk. I 2014 var andelen fakturaer til statlig sektor mottatt i elektronisk handelsformat (EHF) 42 prosent. I 2015 økte andelen til nærmere 70 prosent, og ytterligere tiltak for å nå kravet om at alle fakturaer skal mottas som EHF vurderes.

Difis bidrag

Difi bidrar med kunnskap, opplæring, veiledere og verktøy. I 2015 har følgende tema vært prioritert:

- For toppledere og linjeledere: Bevissthet om anskaffelses strategisk rolle kostnadmessig, spesielt som bidragsyter til virksomhetens tjenester, slik at anskaffelser får mer oppmerksomhet hos topp- og linjeledere.
- For innkjøpsledelsen: Bedre oversikt over innkjøpet, kategoristyring, valg av strategi og egnede effektiviseringstiltak, gjennomføring av organisasjonsendring i praksis.
- For innkjøpere: Korrekt valg av innkjøpsmetoder, kjøp av konsulenttjenester, dialog med leverandører, definering og oppfølging av sosiale krav til underleverandører, samt innovativ anskaffelser.
- For framtidige innkjøpere: Helhetlig opplæringspakke i offentlige anskaffelser i samarbeid med høyskolene.
- For alle: Verktøy for digitalisering av anskaffelser, spesielt e-fakturering.

Vi vet at flere av de største etatene bruker Difis verktøy aktivt, deltar på Difis kurs og arbeidsseminarer og setter i gang med effektiviseringstiltak. Sett i perspektivet av et totalt innkjøpsvolum på ca. 460 milliarder kroner, kan relativt små effektiviseringstiltak gi stor utslag.

Difi har også arbeidet tett sammen med Nasjonalt program for leverandørutvikling, hvor vi fra 1. januar 2015 deltar på eiersiden i programmet. Programmets arbeid har fått stor oppmerksomhet og vi opplever at offentlig sektor i økende grad er opptatt av innovasjon og innovative anskaffelser som virkemiddel for omstilling og bedre ressursutnyttelse.

Difi utreder alternativer for digital støtte til offentlige anskaffelsesprosesser utover minimumskravene. Vi skal gi en anbefaling til strategi til KMD og Nærings og fiskeridepartementet (NFD) innen utgangen av andre tertial 2016.

Difi har i 2015 ivaretatt drift og videreutvikling av fellesløsninger for elektronisk kunngjøring, bestilling, fakturering og meldingsformidling. Den største utviklingsoppgaven har vært knyttet til

å etablere digital støtte til innlevering av tilbud, som skal være på plass til nytt anskaffelsesregelverk trer i kraft i 2016. Vi har bidratt med felles standarder, løsningskomponenter og annen støtte til tjenesteleverandørene/markedet, som så forventes å tilby sine løsninger til både oppdragsgivere og leverandører. Tilnærmingen til elektronisk tilbudsinnlevering bygger på positive erfaringer med tilrettelegging for mottak av EHF-faktura i offentlig sektor. Her har Difis tilnærming stimulert konkurransen i markedet, og det finnes nå mer enn 50 norske/utenlandske programvare-/tjenesteleverandører som tilbyr løsninger i ulike prisklasser og med ulik funksjonalitet til både oppdragsgivere og leverandører.

Andelen kunngjøringer på Doffin som er forberedt i fagsystem for konkurransegjennomføring har økt med mer enn 80 prosent fra 2014 til 2015. Dette er positivt, men andelen konkurranser som gjennomføres i slike fagsystem er fortsatt under 20 prosent. Difis tilrettelegging og en stegvis tilnærming til å gjøre elektronisk innlevering obligatorisk i nytt anskaffelsesregelverk forventes å øke denne andelen vesentlig de to til tre neste årene. På andre områder, og særlig for EHF-faktura, har bruken av løsninger tilrettelagt av Difi økte betydelig i 2015, jf. omtale under virksomhetsmål 4.

3.1.6 Digitalisering av offentlige tjenester og arbeidsprosesser

Utviklingstrekk

Digitalisering er en drivkraft for å fornye, forbedre og forenkle offentlige tjenester og effektivisere forvaltningen. Digitalisering handler om nye måter å tilrettelegge offentlige tjenester på, endring av arbeidsprosesser, nye samarbeidsformer, organisasjonsutvikling, tilrettelegging av regelverk og å ta brukerne med på utviklingen av tjenestene.

Samfunnet blir stadig mer digitalisert. Bruken av offentlige tjenester på nett har økt med 148 prosent siden 2012. I 2012 var det 27 millioner innlogginger i ID-porten, mens det i 2015 var 67 millioner innlogginger. Antall unike brukere av tjenesten har også økt fra 3,4 millioner personer i 2014 til 3,7 millioner i 2015. Dette er en økning på nesten 7 prosent i antall brukere av offentlige tjenester på nett. Den økte digitaliseringen stiller nye krav til forvaltningen. Her er noen hovedtrekk.

Brukerorientering

Difis innbyggerundersøkelse fra 2015 viser at innbyggerne er delvis fornøyde med muligheten til selv å utføre oppgaver over internett og innloggingsløsninger for å gjøre dette. Offentlige sektor må ta brukerne med på utviklingen av nye tjenester. Brukerne benytter digitale tjenester til private formål og de forventer den samme graden av brukervennlighet, og tilgjengelighet fra offentlige tjenester. Brukerne ønsker også å bli hørt og tatt hensyn til når nye løsninger lages.

Effektivisering

Offentlig forvaltning må bli mer effektiv, og digitalisering er et viktig virkemiddel. Selv om «alle» er enige i dette, makter likevel forvaltningen bare i begrenset grad å realisere gevinster av digitaliseringsinitiativ – særlig de gevinstene som er knyttet til budsjettkutt (jf. blant annet en undersøkelse fra Riksrevisjonen, Rambøll-rapport og IT i praksis).

Sammenhengende og helhetlige tjenester

Offentlige virksomheter må samarbeide mer om utviklingen av digitale tjenester og bruke fellesløsninger. Dette illustreres tydelig gjennom Skates nylig vedtatte strategi hvor man vektlegger en helhetlig tverrsektoriell tilnærming basert på behovene til innbyggere og virksomheter. Vi ser også at tilnærminger som tjenstedesign og brukerreiser får økt oppmerksomhet, og at dette kan være egnet til å se nytt på hvordan tjenestene kan utformes.

For å kunne utvikle sammenhengende tjenester på tvers av virksomheter og forvaltningsnivåer, er det nødvendig med samarbeid, samordning og styring. I noen tilfeller finner aktuelle virksomheter gode modeller for samordning seg imellom, for eksempel samarbeidet mellom Skattetaten, NAV og SSB om A-ordningen. I andre tilfeller ønsker og trenger man en ny form for styringsstruktur, slik vi har sett gjennom etableringen av en ny styringsmodell for helse- og omsorgssektoren som skal beslutte nasjonal e-helsestrategi, finansiere nasjonale prosjekter, arkitektur og standarder.

Digitalisering innen kommunesektoren

Mange tjenester går på tvers av stat og kommune. Statlige initiativer er ikke alltid koordinerte og den samlede påvirkningen på kommunene er ikke vurdert. Det er behov for å et helhetlig blikk på hvordan statlige digitaliseringsinitiativer påvirker kommunene og vurdere om staten skal ta et større ansvar for utviklingen av løsninger som går på tvers av forvaltningsnivåer. Dette var også en av konklusjonene i Riksrevisjonens undersøkelse av digitaliseringen av kommunale tjenester, jf. Dokument 3:6 (2015–2016).

Kompetanse og ledelse

Lederne i offentlig forvaltning må ta ansvar for at virksomhetene utnytter mulighetene som ligger i digitalisering. Mange ledere har ikke tilstrekkelig kompetanse på dette området. Utvikling av gode digitale løsninger krever strategisk ikt-kompetanse, mot, vilje og gjennomføringsevne.

Vi ser en tendens til at stadig flere offentlige virksomheter ønsker å profesjonalisere sitt arbeid med digitaliseringsprosjekter kanskje særlig når det gjelder prosjektmetodikk og gevinstrealisering. 2015 var også et gjennombrudd for porteføljestyling som et viktig grep for å velge ut de riktige prosjektene. Dette er imidlertid et fortsatt svært umodent tema for de fleste offentlige virksomheter.

Deling av data

Deling av data er en nøkkel for å muliggjøre sammenhengende og bedre tjenester og en mer effektiv forvaltning. Selv om vi har gode enkeltstående eksempler som for eksempel A-ordningen, mangler vi likevel en kraftfull nasjonal tilnærming. Gjennom Skates prioritering av tiltak knyttet til informasjonsforvaltning og en felles datakatalog, ser vi at en felles, nasjonal satsning nå er i startgroppen.

Informasjonssikkerhet

Ved digitalisering av offentlige tjenester og arbeidsprosesser må informasjonssikkerheten ivaretas. Offentlige virksomheter har i varierende grad fokus på informasjonssikkerhet i sitt

digitaliseringsarbeid. En kartlegging av modenhetsnivået innen programvaresikkerhet i 20 offentlige virksomheter viser at virksomhetene er best på etterlevelse av lover, regler og retningslinjer, men er mindre gode innenfor områdene strategi og måling, angrepsmodeller og penetreringstesting. Undersøkelsen viser også mangler i rutiner for opplæring i programvareutvikling.⁴

Vi ser fortsatt at nivået på kompetansen innen informasjonssikkerhet i offentlige virksomheter er varierende, men det er en økende interesse for deltagelse i Difis nettverk og arrangementer, og for informasjon fra Difi på området.

Difis bidrag

Skate er en arena for diskusjon og erfaringsutveksling mellom toppledere og gjør det mulig å sikre enighet om prioritering av strategiske tiltak. Medlemmene i Skate er enige om en strategi for felleskomponenter og -løsninger i offentlig sektor og en tilhørende handlingsplan. Gjennom dette arbeidet er intensjonen å sikre en mer forutsigbar utvikling og forvaltning av felleskomponentene, og identifisere nye områder for felles samarbeid. Strategi og handlingsplan er vedtatt, og når gjennomføringen nå begynner kan vi forvente konkrete resultater av arbeidet.

I offentlig sektor er bruken av felleskomponentene sterkt økende, og nye offentlige virksomheter tar i bruk felleskomponentene til stadig flere tjenester. Difis nye felleskomponenter «digital post til innbyggerne» og «kontakt- og reservasjonsregisteret» blir tatt i bruk av flere og flere virksomheter og bidrar ytterligere til å digitalisere offentlig tjenester.

Difi har en sentral rolle i to nye ordninger som skal bidra til bedre gjennomføring av digitaliseringsprosjekter, økt tempo i digitaliseringen og bedre realisering av gevinster. Digitaliseringsrådet ble opprettet fra 1.1.16 og hadde sitt konstituerende møte 7.1.16. Medfinansieringsordningen gir statlige virksomheter mulighet til økonomisk tilskudd til gjennomføringen av lønnsomme digitaliseringsprosjekt i offentlig sektor. Begge disse ordningene vektlegger god prosjektmetodikk, med særlig vekt på samfunnsøkonomisk analyse og gevinstrealisering. Det er gjennomført et omfattende forarbeid slik at både Digitaliseringsrådet og medfinansieringsordningen var i virksomhet allerede fra starten av 2016.

Difis kompetansetiltak i strategisk IKT-kompetanse for toppledere har bidratt til å øke lederens forståelse for betydningen av digitalisering. To departementer gjennomførte tiltaket høsten 2015.

Difi er pådriver for at forvaltningen skal publisere åpne datasett. 79 nye datasett ble gjort tilgjengelig i 2015. Virksomheter som allerede har publisert åpne data bidrar mest til økningen. Det er nå 79 virksomheter og kommuner som har registrert åpne datasett. Data.norge.no hadde 60 000 besøk i 2015. Datahotellet hadde 102 millioner oppslag i 2015, som er nesten en tredobling fra 2014 (37 millioner oppslag).

⁴ Rapport: Modenhetskartlegging av programvaresikkerhet.

<https://www.difi.no/artikkel/2015/04/modenhetskartlegging-av-programvaresikkerhet-i-offentlige-virksomheter>

Difis satsning på informasjonssikkerhet har bidratt til at offentlig sektor i større grad er klar over hvordan de skal jobbe med informasjonssikkerhet i egen virksomhet, eksempelvis gjennom tiltak som e-læringskurs for ledere, nettbasert veileder om internkontroll og videreført praksisfellesskapet «nettverk for informasjonssikkerhet».

Difi har igangsatt en rekke aktiviteter innenfor informasjonsforvaltning, i samarbeid med Brønnøysundregistrene og som en del av Skate-samarbeidet. Arbeidet har bidratt til at det er blitt større bevissthet og enighet i offentlig sektor rundt informasjonsforvaltning.

Gjennom programmene e-SENS (Electronic Simple European Networked Services) og CEF (Connecting Europe Facility) Digital utvikler EU byggeklosser som legger til rette for digital tjenesteyting på tvers av medlemslandene i EU/EØS-området. Norge deltar i e-SENS og CEF Digital på linje med medlemslandene i EU. For CEF Digital er det tatt høyde for en norsk kontingent på 270 millioner kroner for perioden 2014–2020. Difi bidrar til at offentlige virksomheter kan utnytte mulighetene som ligger i CEF og delta i felles europeiske prosjekter.

Difi har ferdigstilt utredninger på tre nye bruksområder for inkludering i referansekatalogen for IT-standarder. Standardene bidrar til bedre samvirke mellom systemer i offentlig sektor og forenkling ved anskaffelser.

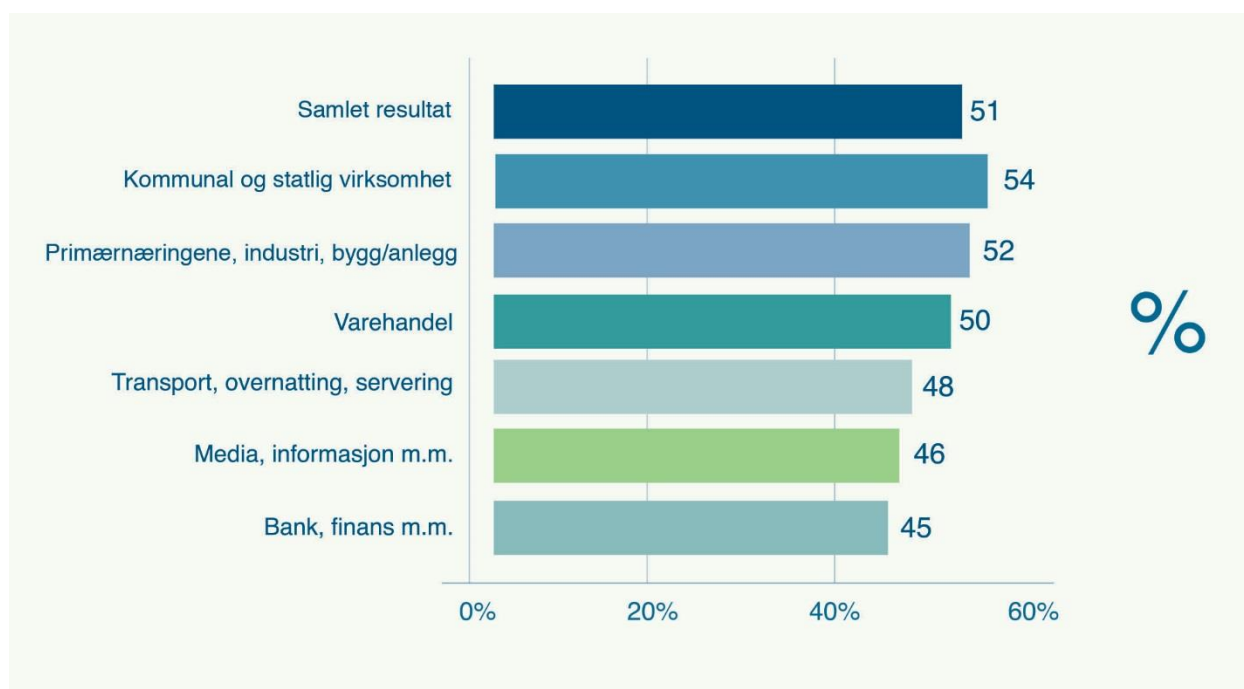
I samarbeid med andre offentlige virksomheter har vi utarbeidet et kriteriesett som måler kvaliteten på digitale tjenester og gjennomført målinger av nettsider og digitale tjenester. Dette har over tid gitt en bedring i både brukervennligheten og utformingen av nettsider og tjenester. Det er nå enklere for brukerne å finne digitale tjenester i kommunene på Norge.no. Antall besøkende på Norge.no har økt med 13,4 prosent i 2015.

Difi deltok i en arbeidsgruppe som kom med forslag til hvordan man kan bedre samordningen mellom stat og kommune på digitaliseringsområdet. Det skal utarbeides et rammeverk for å bedre samordningen av statlige digitaliseringsinitiativer som treffer kommunene. Difi har i samarbeid med KS også bidratt til at den kommunale løsningen SvarUt samvirker med løsningen for digital post slik at det blir mer helhet i løsningene fra det offentlige som er rettet mot innbyggere.

3.1.7 Universell utforming av IKT

Hver dag møter mange nordmenn hindringer når de skal bruke digitale løsninger, enten det er å betale regninger eller søke om barnehageplass på nettet, eller bruke selvbetjeningsautomater for å løse billett eller betale i butikker eller restauranter. Tilsynet for universell utforming av IKT har gjennom både kontroller og statuskartlegginger av nettløsninger og selvbetjeningsautomater avdekket at svært mange løsninger ikke oppfyller lovens minstekrav. Dette gjør at utfordringene for den enkelte som skal ta i bruk de digitale løsningene i samfunnet, kan være store.

Difi-rapport 2015:7 Digitale barrierer på norske nettsteder, som tilsynet publiserte i juni, viser et gjennomsnittresultat for alle sektorer på rundt 50 prosent av minimumskravene.

Figur 4. Oppnådde poeng i prosent av totalt oppnåelige poeng for hver av næringsgruppene, knyttet til minimumskravene til universell utforming av IKT.

Målingen omfattet eksisterende IKT, altså nettsider som ikke er omfattet av regelverket ennå, men det sier likevel noe om hvilke digitale barrierer den enkelte bruker møter i hverdagen. Resultater for enkeltvirksomheter varierer fra 18 til 78 prosent. Offentlig sektor har mer tilgjengelige løsninger enn privat sektor, og størst er utfordringene innen bank/finans og media.

Dette er sektorer med tjenester som er viktige for den enkelte i dagliglivet og der mange vil ha stor nytte av universelt utformede tjenester. Størst risiko ble avdekket i koding av skjema, overskrifter, søkefelt og tabellinnhold. Andre risikoområder er tekstalternativ til illustrasjoner, navigasjon og enkelte sider ved tastaturnavigasjon.

Basert på resultatene fra statusmålingen valgte tilsynet tema for tilsyn med enkeltvirksomheter. Tilsynene viste at selv om løsningene er nye, så går mange av feilene som ble avdekket i statusmålingen igjen. Dette gjelder både på kode, design og innhold, og viser at også nye løsninger har en vei å gå for å oppfylle minstekravene.

Universell utforming er et viktig bidrag til at innbyggerne gjennom selvbetjening i størst mulig grad selv kan mestre digitale tjenester – både i privat og offentlig sektor. Dette gjelder både på nett og via selvbetjeningsautomater.

I november gjennomførte tilsynet en statuskartlegging av et utvalg selvbetjeningsautomater med vekt på betalingsterminaler, billettautomater og minibanker. Kartleggingen var konsentrert om tilkomst/passasje, betjeningsområde, betjeningshøyde og tastatur.

Målingen viser at de største barrierene finnes i området der automaten betjenes, mens for eksempel tastatur stort sett oppfyller minstekravene. Hindringer, i hovedsak i form av innredning

og varer som står i veien for betjening, gjør mange automater utilgjengelige for rullestolbrukere eller personer med barnevogn eller på krykker. Dette er feil som det er mulig å utbedre med enkle tiltak.

Kjennskap til regelverket, både for selvbetjeningsautomater og nettløsninger, er avgjørende for god etterlevelse. En kjennskapsundersøkelse utført i 2013 avdekket svært lav kjennskap til både forskriften og Difi som tilsynsorgan. Det er nylig utført en ny kjennskapsundersøkelse som viser at kjennskapen til regelverket er noe bedre i 2015 enn den var i 2013 og at Difi er bedre kjent som tilsynsorgan nå enn tidligere. Samtidig viser undersøkelsen at behovet for informasjon og veiledning fremdeles er stort.

Et europeisk regelverk for universell utforming er under utarbeidelse. Det forhandles mellom medlemslandene i EU om å gjøre standarden WCAG 2.0. gjeldende for nettløsninger i offentlig sektor i hele EU-området. Det endelige resultatet forventes noe fram i tid, og vil være en viktig premiss også for norsk regelverket og håndheving av krav til universell utforming.

3.2 Status virksomhetsmål og oppdrag

3.2.1 Virksomhetsmål 1: Difi skal bidra til økt samordning i offentlig sektor

Resultatkrav 1: Gjennomføre tiltak for bedre samordning i forvaltningen på tvers av sektor-, og virksomhetsgrenser og mellom stat og kommunal sektor.

Difi skal bidra til at forvaltningsutviklingen er samordnet. I 2015 har vi innrettet flere av våre virkemidler mer aktivt for å nå dette resultatkravet, jf. også omtalen under øvrige virksomhetsmål.

I 2015 har vi fulgt opp anbefalingene i Difi-rapport 2014:7 Mot alle odds? og avdekket områder hvor det er behov for videre innsats. Vi ser at det er behov for veiledende tiltak som kan støtte virksomheter med store samordningsoppgaver.

Det er et behov for bedre samordning mellom forvaltningsnivåene. I 2015 løftet vi fram forholdet mellom stat og kommune som et viktig område i lys av en forestående kommunereform. Vi gjennomførte en større kartlegging av virkemiddelbruk og utviklingstrekk for statlig styring av kommunene på tre sektorer, jf. Difi-rapport 2015:19 som ble lagt fram på forvaltningskonferansen i november 2015. En av konklusjonene fra kartleggingen er at samhandlingen mellom stat og kommune har økt, og at det uavhengig av en kommunereform er grunn til å anta at integrasjonslinjen vil fortsette og kanskje forsterkes.

Ett område hvor vi i dag ser en særskilt utfordring i skjæringsflaten mellom disse to forvaltningsnivåene gjelder behovet for digitalisering. I 2015 deltok vi i KMDs arbeidsgruppe som utredet mulighetene for økt samhandling om digitalisering av stat og kommune.

Arbeidsgruppen la frem flere tiltak for bedre samordningsmekanismer på dette feltet. Blant annet foreslås det å utvide Difis mandat til også samordne digitalisering som treffer kommunene. Difi arbeider med å innføre standarder for enklere samhandling og samordning på tvers av sektor-, og virksomhetsgrenser og mellom stat, kommunal sektor og leverandørene for digitalisering av anskaffelsesprosesser. Arbeidet omfatter standardisering og innføring av PEPPOL meldingsformidling og EHF-formater i digitaliseringen av anskaffelser, samt aktiviteter for å utbrede bruken av disse.

Difi og Brønnøysundregistrene har samarbeidet om hvordan Altinn og løsning for digital post til innbyggere kan virke i sammenheng. Hensikten er å sørge for en så enkel og helhetlig brukeropplevelse som mulig. I tillegg samarbeider Brønnøysundregistrene, KS og Difi om en pilot for meldingsutveksling i offentlig sektor og digital kontaktinformasjon for virksomheter.

Skate er et av de viktigste virkemidlene for å få til bedre samordning i forvaltningen på tvers av sektor- og virksomhetsgrenser, og mellom statlig og kommunal sektor. I tillegg til veikartarbeidet er Skates medlemmer enige om en strategi for felleskomponenter og -løsninger i offentlig sektor, med en tilhørende handlingsplan. Disse forplikter også KS som medlem i Skate. De vil være styrende for det videre arbeidet med felleskomponenter og -løsninger i offentlig sektor, og beskriver både hvilke strategier som skal følges, og en rekke prioriterte tiltak og prosjekter som skal gjennomføres i tiden framover.

Gjennom samarbeidet i Skate er det etablert et system for å systematisere og følge opp prioriterte behov for fellesløsninger

Det er igangsatt planlegging av felles løsninger for:

- Informasjonsforvaltning og -utveksling
- Håndtering av kontaktinformasjon og fullmakter for virksomheter
- Håndtering av fullmakter for innbyggere

Difi har jobbet aktivt med nasjonale koordinatorene for å sikre at CEF-infrastruktur blir tatt i bruk i Norge. De norske holdningene er avstemt og videreformidlet inn i CEF Expert Group. Difi har gjennomført en rekke informasjonstiltak for å gjøre ordningen kjent. Flere av de planlagte utlysningene i CEF Digital ble forsinket i 2015 og delvis utsatt til 2016. I 2015 ble Difi tildelt midler for å etablere støtte for pålogging til nettjenester på tvers av landene grensene. Medietilsynet og Røde kors er blitt tildelt midler fra Safer Internet-området i CEF Digital. Difi har i 2015 arbeidet for å etablere en langsiktig forvaltning av CEF Digital. Difi har etablert en sekretariatsgruppe som koordinerer norsk innsats på tvers av virksomhetene som har ansvaret for de ulike områdene i CEF Digital.

Resultatkrav 2: Foreslå for departementet hvilke virkemidler Difi bør ha som premissgiver og hvilke krav som bør stilles til forvaltningen på digitaliseringsområdet.

Vi har gitt innspill til KMD blant annet i vår vurdering av Agenda Kaupangs rapport om evalueringen av Difi. Vi har bidratt i forarbeidet til en medfinansieringsordning og foreslått et

kvalitetssikringsråd. Vi har avgitt en ressurs og gitt innspill til den nye stortingsmeldingen om IKT-politikken, og til endringer av digitaliseringsrundskrivet.

Digitaliseringsrådet skal bidra til at færre prosjekter overskrider sine budsjetter, og at gevinster av IKT-prosjekter blir realisert i form av kvalitet for brukerne og effektiv ressursbruk for staten. Medfinansieringsordning for små og mellomstore digitaliseringsprosjekter gjennomføres fra 2016. Vi etablerte forvaltningsrutiner og gjennomførte veiledning om ordningen i 2015.

3.2.2 Virksomhetsmål 2: Difi skal bygge opp og dokumentere kunnskap

Resultatkrav 3: Omfang og innretting av Difis arbeid med å bygge opp og dokumentere kunnskap, er tilpasset behovet i forvaltningen.

Regjeringens ambisjoner om å fornye, forenkle og forbedre skal realiseres gjennom flere reformer, jf. omtalen av utviklingstrekk under pkt. 3.1.1. Reformene medfører endringer i organisering og arbeidsprosesser i forvaltningen. Departementenes forhold til egen underliggende forvaltning, forholdet mellom forvaltningsnivåene og samordningsutfordringer er områder som blir berørt av reformene. Dette er også områder vi prioriterer i vår rolle som faglig premissgiver. I 2015 har Difi utarbeidet 24 rapporter og notater.

Rapporter og notater i 2015

- Evaluering av Fiskeridirektoratet (Difi-rapport 2015:1)
- Tre prosjekter for styrket koordinering av forskningspolitikken (Difi-rapport 2015:2)
- Løsning for meldingsutveksling i offentlig sektor (Difi-rapport 2015:3)
- Gjennomgang av det statlige forbrukerapparatet (Difi-rapport 2015:4)
- Innbyggerundersøkelsen 2015 (Difi-rapport 2015:5 og 2015:6)
- Digitale barrierar på norske nettstader (Difi-rapport 2015:7)
- Korrupsjonsrisiko i Sørøst-Europa, ni landrapporter (Difi-rapport 2015:8-16)
- Evaluering av Utdanningsdirektoratet (Difi-rapport 2015:17)
- Bruk av sektoranalyser og evalueringer. En kartlegging (Difi-rapport 2015:18)
- Statlig styring av kommunene. En kartlegging av virkemiddelbruk og utviklingstrekk på tre sektorer i perioden 1999-2015 (Difi-rapport 2015:19)
- Utdanningssektorens plikt til universell utforming av IKT-løsninger (Difi-rapport 2015:20)
- Forsvar mot korrupsjon. Korrupsjonsrisiko på forsvarssektoren i Sørøst-Europa (Difi-notat 2015-1)
- Nettverk og møteplasser for ledere i staten (Difi-notat 2015:2)
- Om Fylkesmannens tilsyn med kommunepliktene – en kartlegging (Difi-notat 2015:3)
- Criteria for Good Governance (Difi-veileder 2015:1)

Departementenes forhold til underliggende forvaltning, og hvordan denne bør være organisert, er fortsatt et område hvor vi opplever at departementene har stort behov for mer kunnskap. Vi har i 2015 gitt bistand til blant annet NFD, BLD, KD, HOD, SD og KMD. Vi har evaluert

Fiskeridirektoratet, Utdanningsdirektoratet og det statlige forbrukerapparatet. Videre har vi gitt faglig underlag til arbeidet med transportreform, til arbeidet med å reformere helseforetakene og til vurderingen av hvordan Fylkesmannens administrative oppgaver bør organiseres.

I 2015 gjennomførte vi en større kartlegging av virkemiddelbruk og utviklingstrekk for statlig styring av kommunene på tre sektorer, jf. Difi-rapport 2015:19. Vi startet også et større arbeid om statens tilsyn av kommunene. Dette er et område vi tar med oss over i 2016.

I Difi-rapport 2014:7 Mot alle odds? så vi at det er stort behov for mer og bedre samordning i forvaltningen, og vi opplever fortsatt stor etterspørsel etter kunnskap om hvordan forvaltningen kan øke samordningen. I 2015 avsluttet vi en undersøkelse av hvordan Kunnskapsdepartementet utøvet sin koordineringsrolle i tre utviklingsprosjekter (Difi-rapport 2015:2). Ved inngangen til 2016 vil vi sette i gang tre nye prosjekter som kan bidra til bedre samordning. Vi ser på hvordan departementene og direktoratene styrer og tilrettelegger på en samordnet måte, hvilke mekanismer, virkemidler og tiltak som er tilgjengelige og hvordan de kan brukes bedre. Det vi gjør på samordning vil støtte opp under gjennomføringen av program for bedre styring og ledelse.

For å kunne utvikle forvaltningen er det viktig å ha kjennskap i hvordan befolkningen opplever den. I 2015 la vi fram Innbyggerundersøkelsen for tredje gang. Innbyggerne er alt i alt svært tilfredse med hvordan det er å bo og leve i Norge, og i kommunen sin. Sammenligner vi med undersøkelsen i 2013 er hovedbildet at innbyggernes inntrykk er bedre i 2015. Det er samtidig grunn til å understreke at flere av forskjellene er små. Våre funn blir hyppig referert i den offentlige debatten. Vårt inntrykk er at forvaltningen legger stadig større vekt på å ta i bruk resultatene fra undersøkelsen.

Systematisering av innmeldte tidstyver i forvaltningen har vært et viktig arbeid i 2015. Dette har gitt oversikt og innsikt i effektiviseringsbehovet i forvaltningen. Vi ser også at tidstyvene i stor grad handler om kjente områder som samordning av IKT, regelverket for offentlig forvaltning, etatsstyring og lite brukervennlige tjenester

I 2015 har vi også satt i gang et arbeid med å dokumentere effekter av klarspråk. 3. mars 2016 ga vi ut heftet *Klart språk gir resultater* der vi henter eksempler fra 10 virksomheter som kan dokumentere konkrete effekter av klarspråkarbeidet.

Difi har gjennomført en innholdsanalyse av 43 anskaffelsesstrategier, både statlige, kommunale og fylkeskommunale. I tillegg gjennomførte vi 4 dybdeintervjuer med innkjøpssjefer i virksomheter med erfaring med anskaffelsesstrategier. Funn og analyser fra denne kartleggingen ble samlet i en rapport om status og eksempler på anskaffelsesstrategier. Denne rapporten er tilgjengelig på anskaffelser.no.

Resultatkrav 4: Bygge opp kunnskap gjennom et bredere metodetilfang.

Difi jobber aktivt med metodebruk. Dette gjør vi gjennom de konkrete prosjekter vi utfører, langsiktig oppbygging av statistikk, kompetanseoppbygging og rekruttering. Vi ser spesielt at

arbeidet med statistikkutvikling på våre fagområder kan bli et viktig grunnlag for økt bruk av kvantitative metoder på sikt. Vårt interne utviklingsprogram i innovasjonsmetodikk har også bidratt til at vi har sett mer kritisk på egen metodebruk og at medarbeidere har prøvd ut nye metoder. Dette er et langsiktig utviklingsarbeid i Difi.

Resultatkrav 5: Etablere mekanismer for å sikre at kunnskapsproduksjonen holder høy faglig kvalitet.

I 2015 startet vi et arbeid for å profesjonalisere kunnskapsproduksjonen, bl. a. som en oppfølging av at NIFU evaluerte våre rapporter (NIFU-rapport 2014:37). Arbeidet omfatter alle våre tre fagområder og har hatt som formål å gjøre Difi bedre i stand til å fylle rollen som faglig premissgiver i forvaltningsutviklingen. Behovet er blant annet godt dokumentert i Agenda Kaupangs rapport om evalueringen av Difi som pekte på behovet for at våre fagområder blir sett mer i sammenheng. Ved utgangen av 2015 vurderer vi nå ulike organisatoriske tiltak som kan understøtte statistikk og analysefunksjonen vår.

Vi har identifisert behov for ny kompetanse som vi vil etablere gjennom rekruttering og/eller kompetansetiltak. Vi vil også ta i bruk mer systematiske evalueringer av kunnskapsfunksjonen vår, i tillegg til at vi viderefører dagens praksis med at våre oppdragsgivere gir tilbakemeldinger på enkeltoppdrag vi utfører. Vi har en lang tradisjon med å knytte til oss fagmiljøer blant annet i akademisk. Dette vil vi videreutvikle gjennom prosjektsamarbeid og invitasjon av akademikere og fagpersoner inn i referansegrupper, faglige forum og andre møteplasser som kan sikre god kvalitet på arbeidet vårt.

Resultatkrav 6: Utvikling, innsamling og tilgjengeliggjøring av statistikk knyttet til indikatorer som viser utviklingen innenfor Difis fagområder. Departementet vil særlig legge vekt på: (Jf. områder nedenfor.)

Difi har arbeidet med utvikling av en felles nettløsning for formidling av statistikk, nøkkeltall og indikatorer innenfor våre fagområder. Det arbeides med bearbeiding, sammenstilling og fremstilling av data tilpasset nett på alle fagområder. Første versjon av løsningen forventes å være klar i løpet av april. Arbeidet er en del av et langsiktig utviklingsarbeid med sikte på bedre og mer samordnet statistikkfunksjon.

Organisering, ledelse og kompetanse

I 2015 har vi arbeidet med å innhente, bearbeide og formidle data om organisering, ledelse og kompetanse i statsforvaltningen, herunder:

- Hva kjennetegner ansatte i staten?
- Hva kjennetegner organiseringen i staten?
- Hvordan er norsk forvaltning sammenlignet med andre land?

Arbeidet er i en fase hvor det jobbes med tekstlige beskrivelser av dataene, deskriptive beskrivelser av hva tallene viser på et overordnet nivå og utvalg av nøkkeltall fra de ulike datafremstillingene.

Oversikt/status for digitaliseringen i offentlig sektor, nasjonalt og internasjonalt

Difi har laget ny versjon over statusoversikt for offentlig digitalisering som ble lansert på difi.no med tilhørende foredrag på digitaliseringskonferansen 2015. Oppdatert oversikt og analyse av internasjonale undersøkelser er tilgjengeliggjort på difi.no.

Styrke kunnskaps- og statistikkgrunnlaget om offentlige anskaffelser, herunder statistikk som oppfyller statistikkforpliktelsene etter EØS- og WTO-avtalen om offentlige anskaffelser

I løpet av 2015 har Difi brukt statsregnskapstallene for 2014 for å få et grovt bilde over det meste av statsforvaltningens kjøpemønstre. En pilotversjon for formidling av statistikken på nett er utarbeidet.

En tjeneste for anskaffelsesstatistikk ble utredet i 2015. Kjernen i denne løsningen er å sikre bedre oversikt over statlige virksomheters anskaffelser med basis i statsregnskapet og leverandørreskontro. Dette skal gi den enkelte virksomhet en god oversikt, samtidig som tallene skal kunne aggregeres til statlig forbruk på anskaffelsesområdet totalt innen ulike innkjøpskategorier. Det arbeides videre med ulike alternativer for finansiering og etablering av tjenesten i dialog med departementet.

Difi gjennomførte våren 2015 en bruker- og modenhetsundersøkelse rettet mot hele offentlig sektor med 527 respondenter (responsrate på 34 prosent). Se omtale under pkt. 3.1.5.

Resultatkrav 7: Etablering av særlig kompetansegrunnlag for arbeidet med tilgjengeliggjøring av offentlige data med fokus på sektorene kultur, offentlige utgifter, transport, forskning og geodata.

Arbeidet har for det meste blitt løst i departementet. Difi har bistått etter behov. Kompetansegrunnlaget skal utdypes i 2016.

3.2.3 Virksomhetsmål 3: Difi skal bidra til kompetansebygging i offentlig sektor**Resultatkrav 8: Ulike brukergruppers tilfredshet med Difis egne opplæringstiltak, veiledning og rådgivning er minst på samme nivå som tidligere år.****Kurs og arrangementer**

Brukernes tilfredshet med Difis arrangementer er på tilnærmet samme nivå som tidligere år. Vi aktiviserer deltakerne i større grad og har systematisert rutiner for utvikling av nye tiltak.

Brukernes tilfredshet med Difis arrangementer 2013–2015, målt i prosent*			
Aktiviteter	2013	2014	2015
Kurs	75	76	83
Seminarer	76	73	70
Konferanser	63	73	74

* Andel som har gitt score 5 og 6 på en skala fra 1–6.

Veiledning og rådgivning

I 2015 har vi jobbet med å standardisere hvordan vi måler bruk av og tilfredshet med Difis nettsteder, herunder de digitale veiledningstjenestene.

Vi har ikke gjort gjennomgående tilfredshetsmålinger med veiledningstilbudet i 2015, men på enkelte områder har vi noen kilder som kan si noe om dette.

En nettstedsundersøkelse på difi.no og anskaffelser.no i 2015 viste at blant de som så etter veiledning/prosessbeskrivelser svarte drøyt halvparten «ja» og omtrent en tredjedel «delvis» på spørsmålet «Fikk du svar på det du lurte på». De som svarte «nei» eller «delvis» oppga at «innholdet er for generelt og overordnet» som hovedårsak til at de ikke fikk godt nok svar på det de lurte på.

Veiledning i regelverket for universell utforming av IKT ligger på nettstedet uu.difi.no, som gjennomførte en nettstedsundersøkelse rundt årsskiftet 2014-2015. 82 prosent var alt i alt fornøyd, godt fornøyd eller svært godt fornøyd med nettstedet.

Resultatkrav 9: Omfang og innretting av opplæring, veiledning og rådgivning er tilpasset behovet i forvaltningen.

Kurs og arrangementer

Difi har kartlagt hvordan og hvilke kompetansetiltak forvaltningen har mest behov for. Kartleggingen viser at det er stort behov for og gevinster ved å digitalisere tiltakene der hvor målgruppen er alle ansatte i virksomheten. De statlige virksomhetene ønsker seg tilrettelagte, tilgjengelige, pedagogiske og kostnadsbesparende opplæringstiltak. Difi digitaliserer derfor kurstilbudet. Vi har derfor nedgang i antall aktiviteter, men øker antall nettkurs og strømmingstjenester. Det har ført til økt læringseffekt, dvs. flere deltakere.

Temaene for hva som tilbys av digitale læringsressurser under satsingen *På nett med læring* velges blant annet ut på grunnlag av behovskartlegging vi har foretatt blant statens arbeidsgivere og behandling i referanserådet til programmet. Temaene skal være høyt etterspurt i behovskartleggingen, de skal kunne gi økt læring ved bruk av digitale eller blandede læringsformer og være relevant for mange ansatte i mange statlige virksomheter.

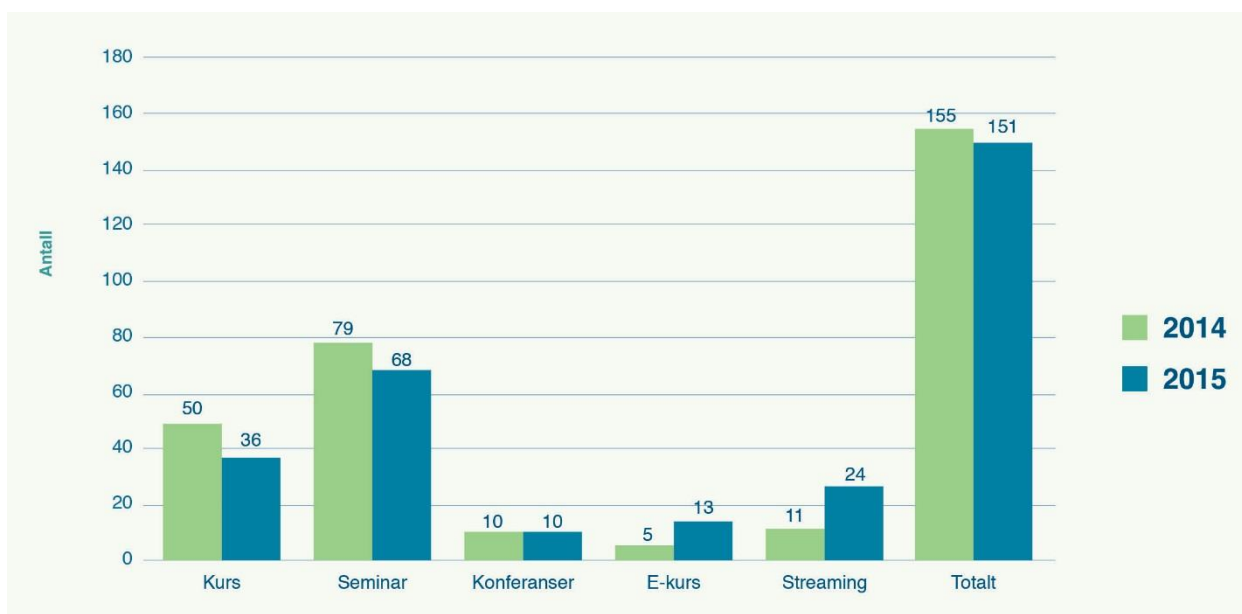
I 2015 har Difi utviklet tre nye høykvalitets e-læringstilbud:

- Innsyn – et e-læringsmagasin om offentleglova.
- Finn veien – et e-læringskurs om prosjektveiviseren.
- Er det sikkert? et e-læringskurs i informasjonssikkerhet for ledere.

I tillegg har vi utviklet tre mindre nettkurs:

- Den store statsquizen. 2000 spørsmål og svar i forvaltningskunnskap.
- La stå! Digital veileder for utvikling av kompetansetiltak.
- Hvordan unngå sosial dumping i offentlige anskaffelser.

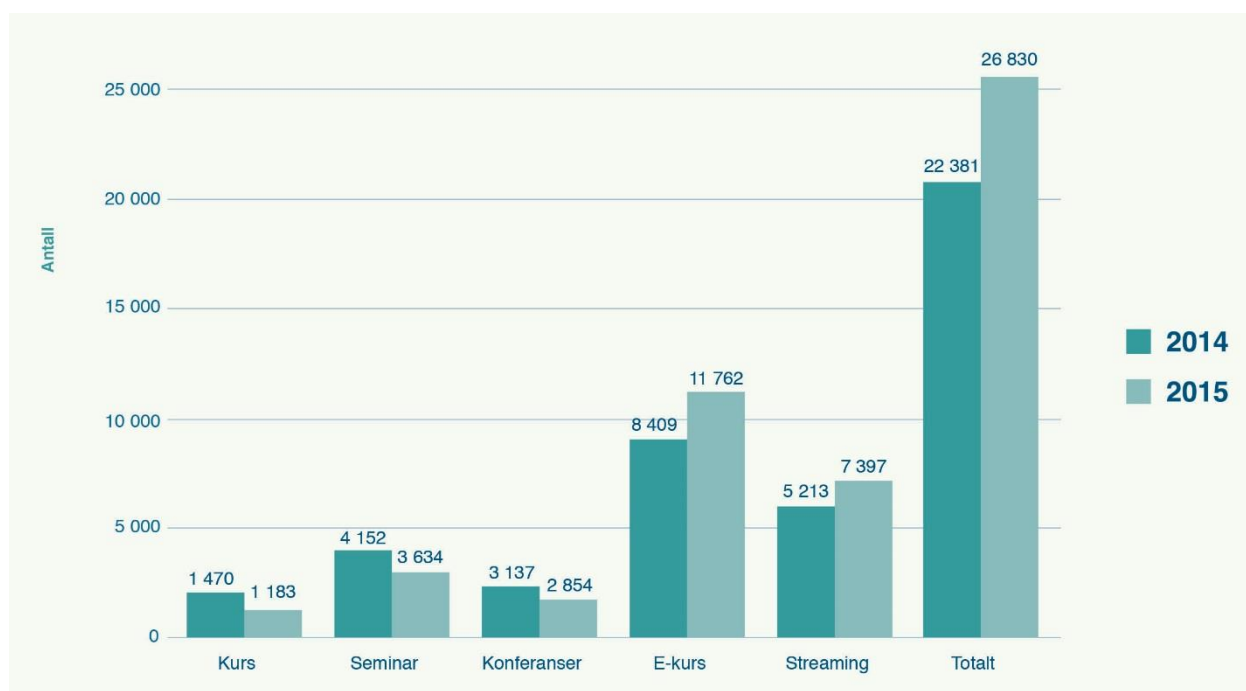
Nettkursene har veiledere som hjelper virksomheten til å ta i bruk tiltaket og tilpasse bruken internt hos seg. Difi sikrer relevans og kvalitet i tiltakene ved å ha ulike statlige virksomheter med i utviklingsprosessen i form av referanseråd, som fagressurser og økt bruk av pilotvirksomheter. Informasjon og kontakt med brukere retter seg mot HR fremfor den enkelte deltaker/ansatt. Difi bruker noen av virksomhetene som tar i bruk nettkurstilbudet til å dele sine erfaringer på erfaringsseminar en gang i året.

Figur 5. Antall kurs og arrangementer.

Nesten 27 000 har tatt i bruk våre tilbud i 2015. Det er en økning på om lag 20 prosent sammenlignet med 2014. Difi har deltakere fra de fleste virksomheter i offentlig sektor. Rådgivere/saksbehandlere er de som benytter tilbudet mest. Det er krevende å få ledere til arrangementene, og vi ser at de deltar først og fremst på kortere arrangementer og på Difis strategiske profilkonferanser, henholdsvis anskaffelses-, forvaltnings- og digitaliseringskonferansen. Til sammen trakk konferansene 1 795 deltakere i 2015.

Omstilling fra klasseromskurs til nettkurs, strømming av arrangementer og informasjon til virksomhetene fremfor tilbud til enkeltdeltakere er hovedårsaken til økt læringseffektivitet. Vi vil i fremtiden tilby målrettede kurs også for virksomhetenes kompetanseansvarlige i HR.

Figur 6. Antall deltakere på kurs og arrangementer.

Innovasjon, klart språk, tidstyver, universell utforming og informasjonssikkerhet har vært satsningsområder i 2015 og har også inkludert opplæringstiltak.

Utvalgte satsingsområder i 2015	Antall arrangementer	Antall deltakere	Faglig nytte	Total score 5 og 6
Innovasjon	2	93	63 %	71 %
Klart språk	11	800	70 %	78 %
Tidstyver	4	175	46 %	53 %
Universell utforming*	2	279	68 %	62 %
Informasjonssikkerhet*	8	257	83 %	81 %

* Kun ett av arrangementene for universell utforming og tre av arrangementene for informasjonssikkerhet er evaluert.

Difi har de to siste årene utbetalt alle stipendmidlene til Nordisk tjenestemannsutveksling. I 2014 hadde vi 12 deltakere som hospiterte i til sammen 13 måneder og 3 uker. I 2015 hadde vi 7 deltakere som hospiterte i til sammen 21 måneder.

Veiledning og rådgivning

En vesentlig del av Difis veilednings- og rådgivningsaktivitet er digital. Vi bruker statistikkverktøy for å måle trafikken på nettstedene våre. Her er en oversikt over antall brukere av de viktigste temaene for veiledning på difi.no, og for de selvstendige veiledningsportalene.

Tema	Antall besøkende 2014	Antall besøkende 2015
Digital postkasse	2 335	11 484
Tidstyver (ikke databasen)	6 787	7 155
Informasjonssikkerhet	3 154	5 848
Kompetanse- og organisasjonsutvikling		5 012
Innovasjon	2 641	3 410
Regelverk for digital kommunikasjon med innbyggere	7 350	2 129
CEF-digital		264
Norge.no	435 790	494 377
Anskaffelser.no	127 377	166 830
Prosjektveiviseren.no	17 438	22 332
Universell utforming av IKT (uu.difi.no)	39 513	30 594
Standard.difi.no	14 814	13 887
Kvalitet på nett	5 358	7 696
Åpne data	919	993
Sum	663 476	772 011

Nedgangen knyttet til regelverk for digital kommunikasjon med innbyggere antas å ha sammenheng med at det ikke har vært endringer i regelverket siste år.

Nedgangen når det gjelder universell utforming av IKT skyldes særsilt oppmerksomhet i media om den nye forskriften og tilsynet i 2014.

Særsilte innsatsområder

Organisering og ledelse

Vi opplever stor pågang fra forvaltningen etter råd og veiledning gjennom direkte kontakt. De som tar kontakt med oss viser gjerne til tidligere analyser vi har utført. I 2015 har vi særlig fått mange henvendelser som dreier seg om tilknytningsformer.

Videre har vi utviklet et råd- og veiledningstjeneste som har fått gode tilbakemeldinger i Rambølls evaluering av tidstyvarbeidet.

På klart språk-området har vi i 2015 arrangert flere frokostseminarer, holdt flere foredrag både i innland og i utland og bidratt med rådgivning til virksomheter som ønsker bistand til sitt klarspraksarbeid. For å nå flere, jobber vi nå med et e-læringsprogram for de som ønsker å starte

opp arbeidet med klart språk. Dette programmet vil bli lansert våren 2016. Vi har også gitt råd knyttet til KS sitt arbeid med å starte opp et klarspråksprogram for kommunesektoren.

Etter lovspråks-konferansen i april, så vi en betydelig økning i henvendelser fra virksomheter som ønsket språkfaglig bistand, kurs og annen rådgivning i sitt lov- og forskriftsarbeid. Spesielt har arbeidet med Topp-4 vært viktig. BLD, KD, FD og JD har revidert viktige lover gjennom samarbeid med Språkrådet og lovavdelingen. Erfaringene har gitt oss kunnskap om hvilke behov forvaltningen har når det gjelder lovspråksarbeid og hvilke metoder og arenaer som er viktige i dette arbeidet. Difi har laget et hefte *Et klarere lovspråk – kom i gang!* som veiledning.

På ledelsesområdet har vi i 2015 prioritert veiledning og rådgivning knyttet til Statens lederplakat. Vi har sammen med KMD og Program for bedre styring og samarbeid utviklet støttemateriale for virksomheter som ønsker å implementere lederplakaten. Dette materialet ligger på programmets og Difis hjemmesider. Difi har også arrangert en rekke frokostseminarer hvor de ulike kravene i lederplakaten har blitt presentert og belyst.

Innovasjon

Vi opplever en økende interesse, oppmerksomhet og etterspørsel etter råd og veiledning. Det er et voksende behov for kunnskap om hva innovasjon handler om og hvordan kommunale og statlige virksomheter kan bruke innovative metoder og verktøy, og hvordan man bygger innovasjonskultur. Vi registrerer stor interesse for deling og spredning av andre virksomheters erfaringer med innovasjon og metodekunnskap. Vi prioriterer spredningsaktiviteter i form av foredrag, presentasjoner og deling av eksempler på nett.

Offentlige anskaffelser

Nettportalen anskaffelser.no er Difis viktigste kommunikasjonskanal mot offentlige innkjøpsmiljøer og leverandører. Portalen oppdateres og forbedres kontinuerlig.

Kurs i helhetlig styring og ledelse av anskaffelser er et kurs for innkjøpsledere basert på 3 samlinger og arbeid i virksomheter inn i mellom. Det var god oppslutning og evaluering av kurset.

Difis veileder for hvordan lage og implementere en anskaffelsesstrategi ble også revidert og oppdatert.

Lederforankring og engasjement sikrer god styring. Difi har derfor utviklet en opplæringspakke for topp- og linjeledere på strategisk styring av anskaffelser.

Difis ukentlig nyhetsbrev skal speile utviklingen rundt offentlige anskaffelser og være en kilde til inspirasjon. Antall abonnenter øker jevnlig og vi rundet 1 500 før årsskiftet.

Som et ledd i oppfølging av regjeringens målsetning i Sundvollen-erklæringen om å «Profesjonalisere og effektivisere offentlige innkjøpsprosesser», har Difi tatt initiativ til et kompetanseløft i samarbeid med NHO, KS og NIMA, samt flere offentlige virksomheter og med høgskole- og universitetssektoren.

Difi har prioritert å styrke kompetansen om anskaffelsesprosessen, og startet i 2015 et arbeid for å lage et e-læringskurs om planlegging, gjennomføring og oppfølging av anskaffelser. Kurset skal etter planen ferdigstilles sommeren 2016. Veiledningstilbudet på portalen anskaffelser.no er videreutviklet med nye tema og maler for gjennomføring av anskaffelser. I forbindelse med nytt anskaffelsesregelverk har Difi startet et omfattende arbeid for å oppdatere og lage nye veiledning om regelverket på anskaffelser.no slik at portalen er oppdatert når nytt regelverk trer i kraft sommeren 2016.

Difi forvalter Statens Standardavtaler (SSA) og et viktig arbeid for å styrke arbeidet med IKT-anskaffelser i 2015 har vært å revidere avtalene. Målet med revisjonen var å forenkle og oppdatere avtalene, vurdere balanse i avtalene, herunder legge til rette for bedre konkurranse om IKT-anskaffelser. Nye avtaler ble lansert sommeren 2015. Vi har fått gode tilbakemeldinger på de nye avtalene, og statistikk fra anskaffelser.no viser at det er svært stor interesse for avtalene.

Innenfor bygg- anlegg og eiendom har Difi lansert en ny nettbasert veiledning for valg av entreprisemodell i byggeprosjekter. Valg av entreprisemodell har stor betydning for risikofordeling mellom byggherre og entreprenør, og veiledning om hvilke momenter byggherren må vurdere er derfor viktig for kvalitet og kostnader i offentlige byggeprosjekter.

Difi startet opp med et eget veiledningsarbeid rettet mot leverandører høsten 2013. I løpet av de to første årene har Difi laget egne sider for leverandører på anskaffelser.no og utviklet et opplæringsprogram i tett samarbeid med leverandørenes organisasjoner.

Difi deltar også fortsatt aktivt i samarbeidet med Nasjonalt program for leverandørutvikling. Fra 2015 gikk vi inn på eiersiden i programmet. Erfaringer fra pilotarbeidet i programmet gir viktige innspill til vårt veiledningsarbeid og Difi bidrar til å spre erfaringene og læringen gjennom nettsidene våre, kurs og seminarer samt nettverksaktiviteter.

Som en del av regjeringens arbeid mot arbeidsmarkeds kriminalitet jobber Difi, på oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet, med veiledning om hvordan offentlige oppdragsgivere kan bidra til å forhindre sosial dumping. I 2015 har Difi utviklet en beste praksis-veileder for oppfølging av krav på området. Difi har også knyttet seg tett opp mot andre miljøer som arbeider på dette feltet, for eksempel Samarbeidet mot svart økonomi (SMSØ). Difi har også utviklet et e-læringskurs om hvordan unngå sosial dumping.

Samfunnsansvar handler også om arbeidsforholdene for arbeidere som lager varer produsert i utviklingsland. Difi tilbyr veiledning for hvordan offentlige virksomheter kan stille og følge opp krav til leverandørene om anstendige arbeidsforhold for de varegruppene der risikoen er størst for brudd på menneskerettigheter.

Miljø er også en del av samfunnsansvar. Difis rolle på området er å veilede om hvordan offentlige virksomheter kan stille miljøkrav. Miljø er et satsingsområde innenfor Nasjonalt program for leverandørutvikling.

Difi informerer om krav til bruk av elektronisk handelsformat (EHF) for faktura og om muligheten for å benytte EHF i andre deler av en digitalisert anskaffelsesprosess. Difi tilbyr EHF-relatert brukerstøtte til offentlige virksomheter og deres leverandører.

Difi har jevnlig møter med statlige virksomheter og kommersielle aktører som ønsker veiledning i bruk av de overordnede IT-arkitekturprinsippene, referansekatalogen for IT-standarder i offentlig sektor og åpne data.

Informasjonssikkerhet

Jf. omtale under resultatkrav 12 og 13.

Digitalisering

Jf. omtale under resultatkrav 11 og 14.

Difi har jevnlig møter med statlige virksomheter og kommersielle aktører som ønsker veiledning i bruk av de overordnede IT-arkitekturprinsippene, referansekatalogen for IT-standarder i offentlig sektor og åpne data.

Det har i flere år vært stor etterspørsel etter veiledning og kurs innen styring av digitaliseringsprosjekter. Difis veiledning er et viktig virkemiddel for å styrke forvaltningens faglige kompetanse innen styring av digitaliseringsprosjekter. Prosjektveiviseren.no er Difis nettbaserte veileder for styring av digitaliseringsprosjekter. For å svare på behovet til kurs har Difi i 2015 utviklet e-læring basert på prosjektveiviseren. Programmet brukes av forvaltningen og er også gjort fritt tilgjengelig for leverandører av kurs. Flere av leverandørene har i 2015 etablert kurstilbud basert på prosjektveiviseren. Dette vil gi en bedre dekning av behovet enn det Difi har kapasitet til. Markedstilbudet fungerer som et godt supplement til Difis arbeid med kompetanseutvikling innen digitalisering og gir også Difi gode muligheter å tilpasse sitt tilbud til grupper som er mindre godt dekket.

Resultatkrav 10: System for å innhente behov og prioritere tiltak og evaluere treffsikkerhet er etablert.

Difi har gjennomgått eksisterende praksis på alle våre fagområder. Behovsinnhenting, prioritering og evaluering/brukertesting inngår som en del av løpende styring og rapportering i toppledergruppen og på avdelingsnivå. I tillegg er dette elementer i en innarbeidet arbeidsform knyttet til blant annet prosjekt- og innovasjonsmetodikk.

Analyse av statistikk fra nettsider, brukerundersøkelser, behovskartlegginger og evalueringer er sentrale elementer både ved overordnede prioriteringer og i utvikling av enkelttiltak.

Tilnærmingen kan variere avhengig med type tjeneste og fagområde. Porteføljen av kurs (også e-læringskurs), seminarer og konferanser er eksempelvis bedre egnet for standardiserte rutiner for brukerundersøkelser og behovskartlegging enn tilfellet er innenfor veilednings- og rådgivningsområdet. Dette er også det området hvor Difi har den mest systematiske behovskartleggingen og evalueringen av tiltak.

Vi mener Difi har et godt grunnlag for å prioritere tiltak som møter forvaltningens behov. Vi ser det som hensiktsmessig å bygge videre på eksisterende praksis, snarere enn å etablere ett felles system for alle typer tiltak. Vi vil imidlertid i 2016 vurdere om det vil være hensiktsmessig å utvide bruken av tverrgående rammer og systematikk på området.

Resultatkrav 11: Aktuelle målgrupper veiledes og informeres om relevant regelverk og rundskriv på digitaliseringsområdet.

Difi driver løpende veiledning om digitaliseringsrundskrivet. Konkret veiledning på åpne data, standardisering, prosjektveiviseren, elektronisk faktura og arkitektur gjøres i forbindelse med videreutvikling av områdene.

Difi informerer om krav til bruk av elektronisk handels format (EHF) for faktura og om muligheten for å benytte EHF i andre deler av en digitalisert anskaffelsesprosess. Difi tilbyr EHF-relatert brukerstøtte til offentlige virksomheter og deres leverandører, og har avholdt EHF brukerforum, Aksesspunktforum og samlinger for brukere av e-handelsplattformen

Resultatkrav 12: Offentlig sektor har økt kunnskap og kompetanse på informasjonssikkerhetsområdet i tråd med handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen.

Alle prosjekter innenfor informasjonssikkerhet i 2015 er forankret i et tiltaksområde i Handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen. I tillegg til at det er utviklet veiledningsmaterieell og gitt konkret rådgivning i enkeltsaker har Difi i løpet av 2015 gjennomført mange forskjellige aktiviteter for å øke kunnskap og kompetanse i offentlig sektor.

Praksisfellesskapet Nettverk for informasjonssikkerhet (NIFS) har hatt fire møter. Nettverket er åpnet for deltakere fra både statlig og kommunal sektor, og det deltok mellom 30 og 60 eksterne deltakere på møtene i 2015. Temaene for møtene i NIFS har vært:

- Sikkerhetsopplæring og bevisstgjøring.
- Digital beredskap med gjennomføring av en øvelse.
- Sikkerhet i innbyggertjenester.
- Internkontroll i praksis.

Det ble i 2015 sendt ut 11 nyhetsbrev. Interessen for nyhetsbrev innen informasjonssikkerhet har økt i 2015, fra ca. 200 abonnenter i januar til 473 abonnenter per 01.01.2016.

Difi deltok i Nasjonal sikkerhetsmåned i oktober. I løpet av sikkerhetsmånedens har vi hatt fem ulike foredrag som til sammen er holdt 16 ganger.

Tittel på foredrag	Arena for foredraget
Risikostyring og risikohåndtering – en praktisk tilnærming	KINS-seminar – Sogndal, Narvik og Trondheim.
Hold dine ansatte i (sikkerhets)form!	• Sikkerhetsdagene i Agder (NKOM og NSM) • Sikkerhetssymposiet i Bergen (Dataforeningen) • NSMs kurs i sikkerhetskultur, Sandvika
Hvorfor er sikkerhet viktig for meg?	• Skatteetaten • Oslo Kommune • DSS • Nasjonalbiblioteket • Forsvarsdep/forsvarsbygg • UiO • Difi - sikkerhetslunsj
Hvordan jobbe med informasjonssikkerhet i digitaliseringsprosjekter	NOKIOS 27/10
Sikkerhetsarkitektur	• Helsedirektoratet • Sykehuset i Vestfold

I løpet av sikkerhetsmånedens ble det arrangert følgende kurs og workshops:

- Digitaliseringsfrokost: Hvordan stille gode krav til personvern- og informasjonssikkerhet i IT-systemer? (Samarbeid med Datatilsynet).
- Internkontroll og informasjonssikkerhet. Hva handler det egentlig om? (Samarbeid med DFØ).
- OWASP topp 10: Hva er de vanligste sikkerhetsfeilene en utvikler gjør og hvordan unngå å gjøre dem?
- Trusselmodellering: En praktisk introduksjon.
- Introduksjon til sikkerhetstesting.
- Virksomhets- og sikkerhetsarkitektur.

I tillegg foregår det samarbeid med Datatilsynet, DFØ, NSM, NorSIS, Kommunal informasjonssikkerhet (KINS), Standardiseringsrådet og Standard Norge.

Resultatkrav 13: Økt bruk av styringssystem for informasjonssikkerhet i statlige virksomheter.

Difi arbeider for økt bruk av styringssystem for informasjonssikkerhet i statlige virksomheter ved å utarbeide veiledningsmateriell. Det utvikles også kurs for brukere av dette veiledningsmaterialet. For at veileder og kurs skal være til nytte for flest mulig har Difi også etablert eget samarbeid med andre veiledningsaktører. Vi har videreutviklet veiledningsmaterialet i dialog med flere virksomheter i offentlig sektor og vil tilby opplæringsvirksomhet og faglig bistand i bruk av veileder i 2016.

Vårt inntrykk er at virksomhetene i varierende grad har hele eller deler av et styringssystem for informasjonssikkerhet på plass i egen virksomhet. Flere virksomheter har meldt sin interesse for å være pilotvirksomheter for veiledningsmateriellet i 2016.

Resultatkrav 14: Økt kompetanse om gevinstrealisering knyttet til digitaliseringsprosjekter

Difi har gjennom flere tiltak bidratt til økt oppmerksomhet og kompetanse om gevinstrealisering. Nettverk for program- og porteføljestyling er utvidet. 45 virksomheter fra stat og kommune har deltatt på til sammen fem seminarer hvor man har delt erfaringer med porteføljestyling. Digitaliseringskonferansen samlet i 2015 ca. 1 000 deltakere. Konferansen er en sentral møteplass for offentlig sektor og leverandører. Tema for konferansen var «Å styre digitaliseringen på rett vei – Hvordan kan vi utnytte mulighetene digitalisering gir, og hente ut ønskede gevinster?» Tilbakemeldingene fra deltakerne var meget gode. Difi har også samarbeidet med DFØ om gjennomføring av flere kurs hvor gevinstrealisering har vært et tema. Veiledningen knyttet til gevinstrealisering i prosjektveiviseren er blitt utvidet i 2015.

Strategisk IKT-kompetanse for ledere har i 2015 involvert fem departementer og underliggende virksomheter. Gevinstrealiserer er et sentralt tema på samlingene.

Gevinstrealiseringsseminaret er blitt en årlig tradisjon og samlet i 2015 ca. 150 deltakere.

3.2.4 Virksomhetsmål 4: Difi skal utvikle og forvalte fellesløsninger for forvaltningen

Resultatkrav 15: Nasjonale felleskomponenter og øvrige fellesløsninger som Difi har ansvaret for skal være robuste og sikre og ha høy brukertilfredshet.

Nasjonale felleskomponenter

Difis nasjonale felleskomponenter har for 2015 hatt gjennomgående god stabilitet. Løsningene leverer i samsvar med fastsatte krav og det er få hendelser knyttet til systemene. Difi har et brukerrettet fokus og gjennomfører brukertesting knyttet til videreutvikling av løsningene. For 2015 har bruk av løsningene økt betraktelig i volum, mens henvendelser til vår brukerstøtte ikke har økt. Innbyggerne benytter seg i økende grad av hjelpesidene for våre felleskomponenter. Brukerundersøkelser og analyser viser at det er høy brukertilfredshet og at løsningene er brukervennlige og enkle å ta i bruk.

ID-porten og kontakt- og reservasjonsregisteret

ID-porten og kontakt- og reservasjonsregisteret har hatt stabil drift, og gjennomsnittlig oppetid for hele 2015 har vært innenfor kravene (SLA). Få hendelser og jevnlig vurdering av risiko gjør at vi mener at ID-porten er robust og sikker.

I løpet av 2015 har Difi innført innlogging med mobil eID og tidsstemplingstjeneste i ID-porten. Tidsstempling av en digital fil, for eksempel avtaler, dokumenter, datasett, logg, er en tredjeparts bekreftelse på at den digitale filen ikke er endret etter tidspunkt for tidsstempling.

I tillegg til dette har Difi etablert en europeiske eID gjennom Secure idenTity acrOss boRders linKed (STORK), jf. også CEF og e-SENS. Dette for at personer som benytter europeiske eID-er skal kunne autentisere seg overfor norske tjenester. Arbeidet med å innføre signeringstjeneste i ID-porten ble startet i 2015. Når signeringstjenesten er implementert i ID-porten vil det bli mulig å signere og validere signaturer både i norske og europeiske dokumenter.

ID-portens brukerstøtte gir innbyggerveiledning på alle Difis felleskomponenter.

Brukerundersøkelsen for 2015 viser at 79 prosent av respondentene sier seg godt fornøyd/svært godt fornøyd med sin samtale med brukerstøtten.

Kontakt- og reservasjonsregisteret inneholder e-postadresser og/eller mobilnummer til innbyggerne. Per 2015 er 3 838 081 innbyggere registrert med disse opplysningene i registeret. Per 2015 har 90 723 innbyggere reservert seg mot digital kommunikasjon.

Dette registeret kan benyttes av statlig og kommunal sektor i saksbehandling og forvaltningsoppgaver og skal benyttes til varsling når vedtak og andre viktige meddelelser sendes digitalt til innbyggerne. Per 2015 har 103 virksomheter tatt i bruk kontakt- og reservasjonsregisteret.

Digital postkasse til innbyggere

Digital postkasse til innbyggere er en fellesløsning hele offentlig sektor kan benytte for å sende digitale brev med beskyttelsesverdig innhold til innbyggere. Innbyggerne velger selv digital postkasse hos en av de to leverandørene som Difi har inngått avtale med: e-Boks og Digipost.

Det er gratis for innbyggerne å ha en digital postkasse, og brevene kan oppbevares trygt og lett tilgjengelig så lenge innbyggeren selv ønsker. Fordi postkassene leveres av markedsaktører kan innbyggerne få brev fra private avsendere i den samme postkassen. Løsningen ble satt i produksjon 18. november 2014 med en postkasseleverandør, Digipost. Den andre postkasseleverandøren, e-Boks, gikk i produksjon i mai 2015.

Digital post har også hatt stabil drift, og den gjennomsnittlige oppetiden for hele 2015 har vært innenfor kravene (SLA).

Fellesløsninger på anskaffelsesområdet

ELMA er et register med elektronisk kontaktinformasjon til offentlige og private virksomheter som kan motta forskjellige EHF (og PEPPOL BIS) baserte handelsdokumenter. Registeret er knyttet opp mot Enhetsregisteret for kontroll av at det kun er lovlig registrerte virksomheter som er oppført i registeret. ELMA har hatt stabil drift og gjennomsnittlig oppetid innenfor kravene (SLA) i 2015, og har håndtert inntil 2 millioner oppslag per døgn, i gjennomsnitt 900 000 oppslag syv dager i uken.

Doffin er den nasjonale kunngjøringsdatabasen for offentlige anskaffelser. Nettsiden skal hjelpe oppdragsgivere med å lage og publisere kunngjøringer i samsvar med regelverket, og gjøre det enkelt for leverandører å finne relevante konkurranser i offentlig sektor.

I 2015 ble det gjennomført en brukertilfredshetsundersøkelse for Doffin. Undersøkelsen viser at det er behov for forbedringstiltak, særlig knyttet til håndtering av endringskunngjøringer og geografiske søk. Dette følges opp i 2016.

Doffin hadde stabil drift og gjennomsnittlig oppetid innenfor kravene (SLA) i 2015, og tjenesten hadde i gjennomsnitt 5 568 besøkende per dag.

Ehandelsplattformen knytter offentlige kjøpere og deres leverandører sammen i en felles infrastruktur, hvor deltakerne kan utveksle sine forretningsdokumenter elektronisk. Tjenestene skal bidra til bedre, enklere og sikrere innkjøp gjennom elektronisk kobling mellom offentlige kjøpere og deres leverandører. Ehandelsplattformen har også hatt stabil drift, og gjennomsnittlig oppetid for hele 2015 har vært innenfor kravene (SLA).

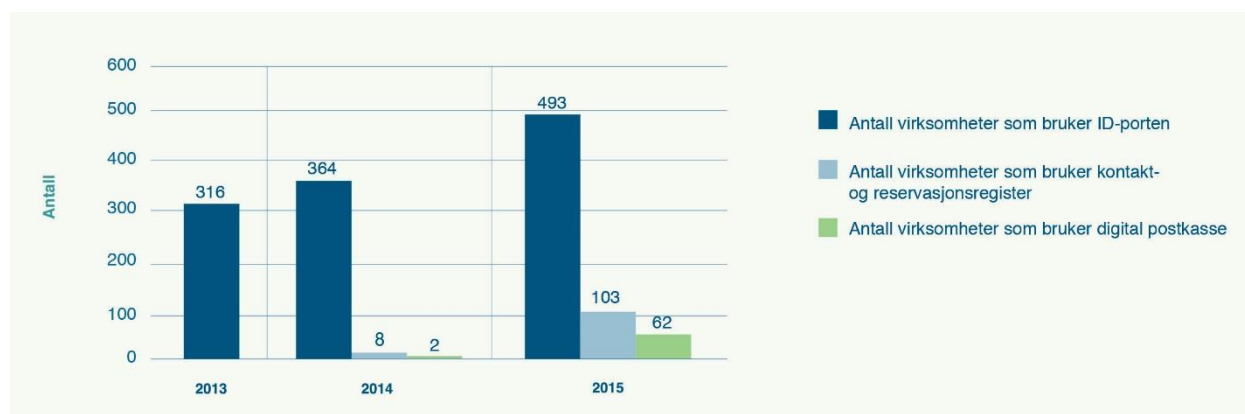
Resultatkrav 16: Fellesløsningene som Difi har ansvaret for øker i volum/transaksjoner og antall brukere/tjenesteeiere som tar tjenestene i bruk.

Nasjonale felleskomponenter

ID-porten og kontakt- og reservasjonsregisteret

Bruken av ID-porten øker. Ved årsskiftet hadde 493 virksomheter tilsammen 827 tjenester som krever innlogging. Og det er registrert over 67 millioner innlogginger gjennom løsningen i løpet av 2015. I 2014 var antall innlogginger ca. 52,5 millioner.

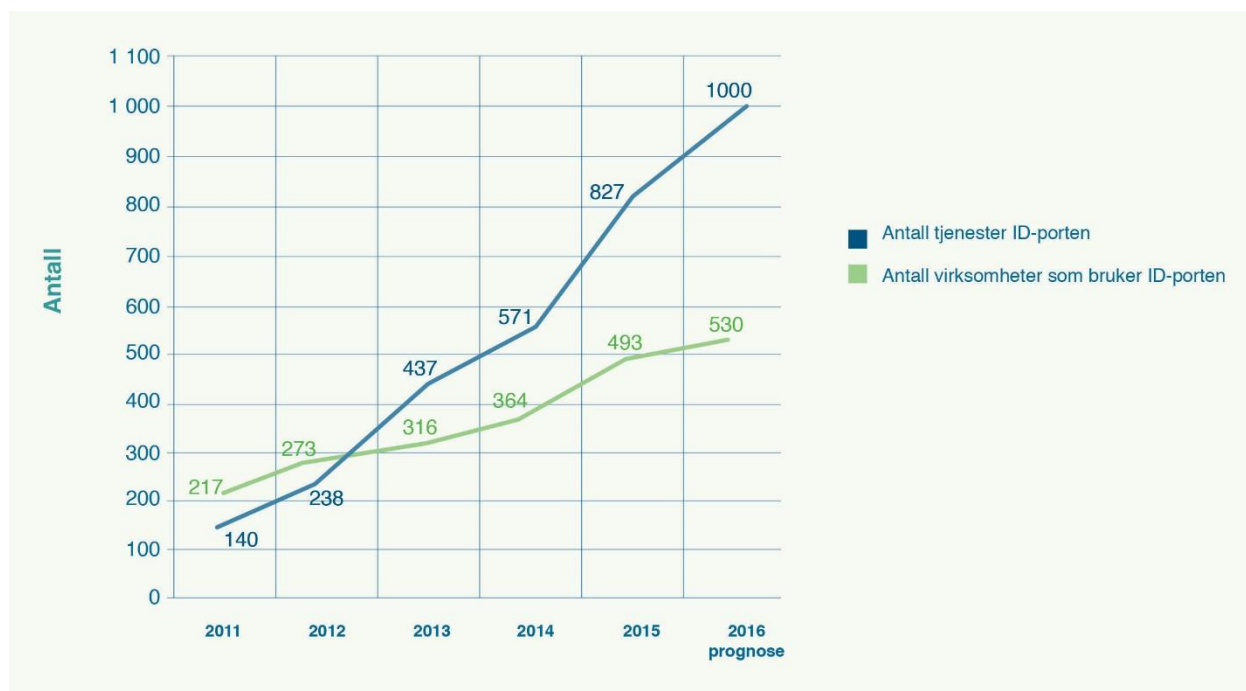
Flertallet av statlige og kommunale virksomheter som har digitale tjenester som krever innloggingsløsninger på sikkerhetsnivå 3 og 4, benytter ID-porten.

Figur 7. Felleskomponentene – utvikling i antall tilsluttede virksomheter.

I 2015 har antall transaksjoner i ID-porten økt med 28 prosent. Samtidig fikk ID-porten 129 nye kunder. Dette er en økning på 35 prosent. Antall tjenester fra virksomheter som bruker ID-porten

til innlogging/autentisering har økt med 45 prosent i fra 2014 til 2015. De største tjenesteeierne er Altinn og NAV.

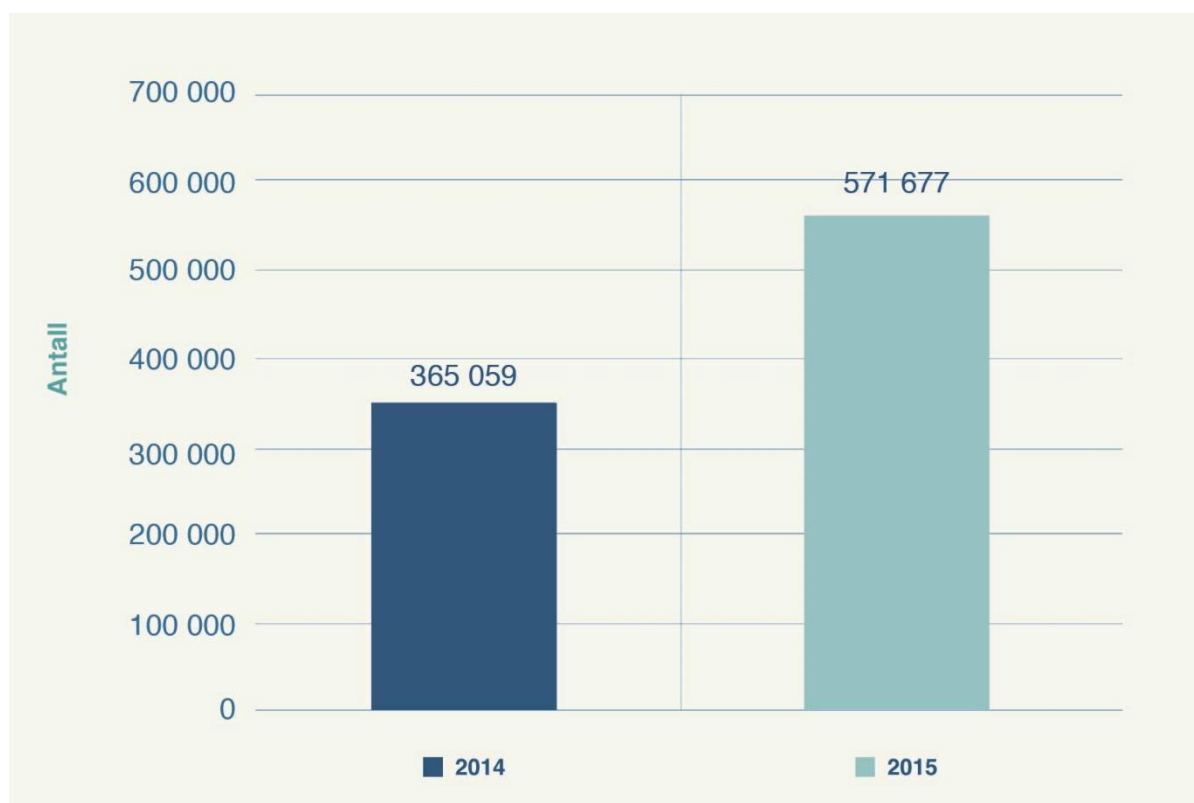
Figur 8. Antall virksomheter – antall tjenester i ID-porten.

ID-porten brukerstøtte gir innbyggerveiledning på alle Difis felleskomponenter. På årsbasis økte unike sidevisninger på hjelpesidene for felleskomponentene (idporten.no) med 60 prosent fra 2014. Volumet på telefon- og e-posthenvendelser gikk ned med 21 prosent fra 2014, men med store variasjoner over året. Høyest trafikk var knyttet til kampanje for digital postkasse og under utlegging av selvangivelsen.

Kontakt- og reservasjonsregisteret ble etablert i forbindelse med ID-porten. Ved utgangen av 2015 var 3 838 081 personer oppført med e-postadresse og/eller mobilnummer i registeret. Dette er en økning på 8 prosent. På samme tid hadde 90 723 personer reservert seg mot digital kommunikasjon fra offentlig sektor. Antall kunder for kontakt og reservasjonsregisteret økte fra 8 til 103 i 2015.

Digital postkasse til innbyggere

Da det ble besluttet å anskaffe digital postkasse som en tjeneste i markedet, var en sentral del av begrunnelsen at markedsaktørene har ressurser og kompetanse til å få innbyggerne til å opprette en digital postkasse. Ved årets utgang var 571 677 innbyggere registrert med en digital postkasse hos postkasseleverandørene. Hos Digipost var det registrert 567 885 postkasser og hos e-Boks 3 792 postkasser. Difi benytter Norge.no til å gi informasjon til innbyggerne om digital postkasse. Antall virksomheter som benytter digital post økte fra 2 til 62.

Figur 9. Antall innbyggere med digital postkasse.

Fellesløsninger på anskaffelsesområdet

Utbredelse og faktisk bruk av fellesløsninger på anskaffelsesområdet tilrettelagt av Difi har økt betydelig i 2015.

Antallet brukere av Doffin har økt med 2 541 til 76 541 i 2015. Antall kunngjøringer er ganske stabilt, med en økning på 858 til 19 462. Dette innebærer at det publiseres mellom 50 og 130 kunngjøringer hver arbeidsdag.

Omsetningsvolumet på Ehandelsplattformen økte med 19,2 prosent til 12,59 milliarder kroner og antall ordre økte med 19,9 prosent til 852 000 i 2015.

Figur 10. Aggregert omsetning over Ehandelsplattformen siste 12 måneder.

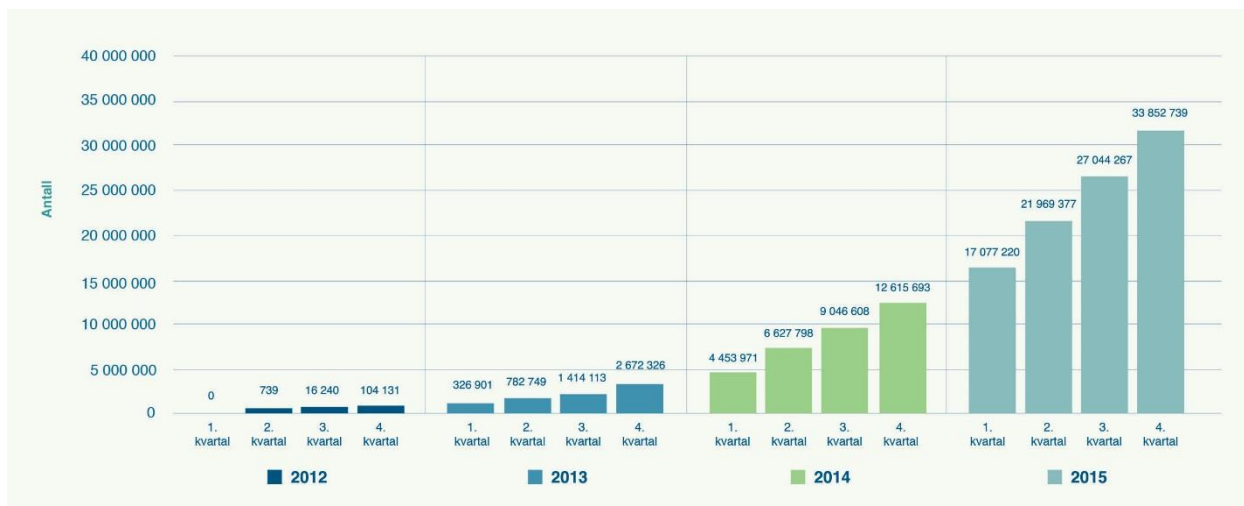
Figur 11. Aggregert ordre over Ehandelsplattformen siste 12 måneder.

Dette betyr at hoveddelen av produktkataloger og ordre som håndteres elektronisk i offentlig sektor formidles gjennom Ehandelsplattformen. Vi ser imidlertid en gradvis utvikling mot at kataloger og ordre håndteres direkte mellom handelspartene gjennom EHF-baserte handelsmeldinger, ELMA-basert adressering og PEPPOL-basert meldingsformidling.

Elektroniske produktkataloger og ordre			
Volumtall 2013-2015	2013	2014	2015
ELMA – antall EHF-produktkatalogmottakere	155	495	788
Antall EHF-produktkataloger i PEPPOL infrastruktur			23
ELMA – antall EHF-ordremottakere	720	1231	1755
Antall EHF-ordre i PEPPOL infrastruktur		20 017	50 090

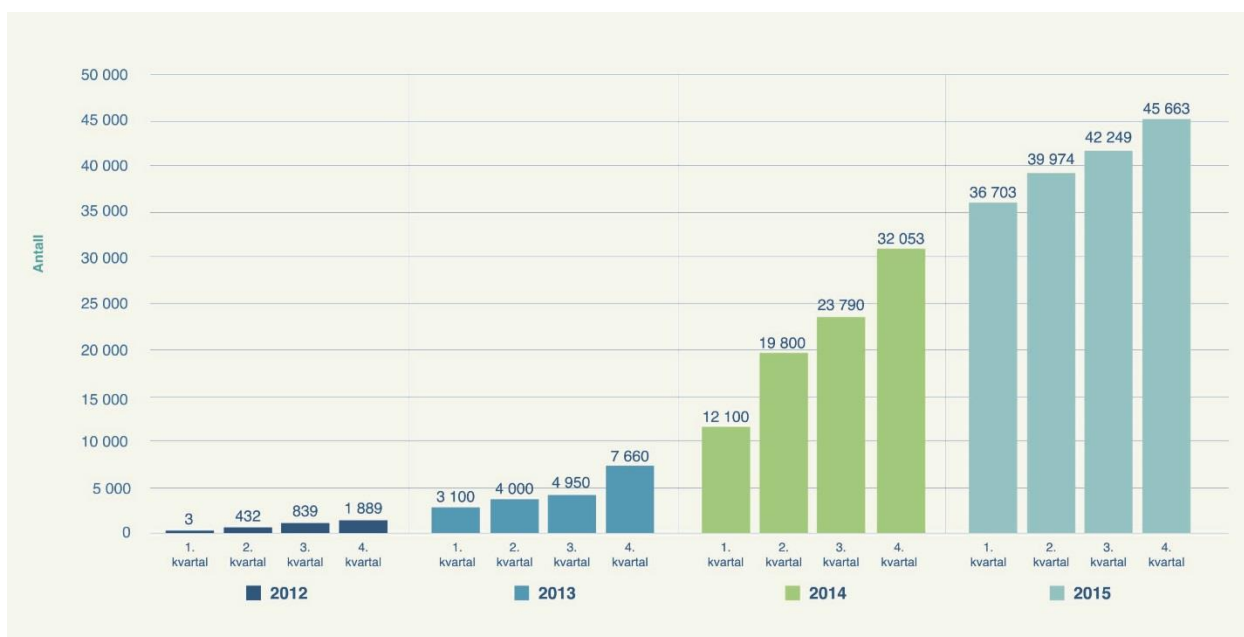
Driftsavtalen for Ehandelsplattformen utløper i 2018, og det forventes at antallet EHF-/ELMA-/PEPPOL-baserte transaksjoner vil øke vesentlig de neste to til tre årene.

Antallet EHF-fakturaer formidlet gjennom PEPPOL-nettverket i Norge og adressert gjennom ELMA økte med 113,6 prosent til 21,2 millioner i 2015. Det ble satt nye rekorder for antall EHF-fakturaer i samtlige av årets fire siste måneder. Akkumulert antall fakturaer fra oppstart i 2012 er 33,9 millioner.

Figur 12. Akkumulert antall EHF-fakturaer håndtert gjennom Difi-tilrettelagte løsninger fra oppstart i 2012.

Antall registrerte mottakere i ELMA har økt kraftig i 2015. Mer enn 99 prosent av alle offentlige virksomheter er oppført i ELMA, i hovedsak som mottakere av EHF-faktura, så det meste av veksten i 2015 har kommet i privat sektor som i økende grad bruker infrastrukturen til å fakturere private kunder i tillegg til sine kunder i offentlig sektor.

Figur 13. Antall mottakere registrert i ELMA fra oppstarten i 2012.

Resultatkrav 17: Utviklingen av felles digital læringsplattform (2014-2017) skal fortsette i henhold til etablert prosjektplan.

Som grunnlag for å kunne utvikle en felles plattform for læring, deling og gjenbruk, kartla vi våren 2015 statlige virksomheters behov for systemstøtte til kompetanseutvikling og -styring. På basis av denne kartleggingen har vi, i samråd med KMD, besluttet en innretning på plattformarbeidet tilpasset statlige virksomheters ulike modenhetsnivå, og en faseinndelt utviklingsprosess. Høsten 2015 startet arbeidet med å få på plass første fase av plattformen basert på «må ha-krav» som virksomhetene som deltok i kartleggingen har meldt inn.

Difi lanserte tre høykvalitets e-læringskurs våren 2015 på fagområdene informasjonssikkerhet, prosjektveiviseren og offentligloven, og vi skal lansere ytterligere tre nye kurs våren 2016 på fagområdene anskaffelsesprosessen, klart språk og «den vanskelige samtalen».

Resultatkrav 18: Offentlig elektronisk postjournal driftes og forvaltes parallelt med utredning og forberedelse av justert, eller ny, løsning.

Driftssituasjonen for OEP var stabil i 2015. Vi har registrert svært lite nedetid på systemet utover planlagt vedlikehold. I OEP ble det faset inn fire nye innholdsleverandører i 2015:

Forbrukerrådet, Innstillingsrådet for dommere, Jernbaneverket og Norsk Romsenter. Totalt ble det publisert i overkant av 3,5 millioner journalposter, og det ble formidlet 200 176 innsynskrav via OEP.

Det er gjennomført flere sikkerhetstiltak i OEP i 2015 for å forebygge uønskede hendelser i systemet. Det ble gjort en ekstern sikkerhetsgjennomgang av OEP-løsningen. Videre ble loggene i systemet forbedret for å lette feil- og hendelseshåndtering. Det ble også gjort tiltak i driftsmiljøet for å motvirke uønsket aktivitet i OEP-løsningen.

Arbeidet med ny løsning for OEP, eInnsyn, ble startet høsten 2015.

Resultatkrav 19: Difi skal etablere løsning for elektronisk innlevering av tilbud i offentlige anskaffelser til nytt regelverk trer i kraft.

Krav til elektronisk kommunikasjon i nytt regelverk forutsetter at både oppdragsgivere og leverandører benytter digitale løsninger for innlevering og mottak av tilbud og forespørsel om deltakelse i offentlige anskaffelser. Gjennom 2015 har Difi i dialog med Nærings- og fiskeridepartementet utviklet den overordnede modellen som innebærer at markedet vil tilby en variasjon av løsninger basert på sentrale krav knyttet til sikkerhet og kvalitet. Oppdragsgivere og leverandører vil gjennom dette få tilgang til trygge løsninger tilpasset deres egne behov.

I samarbeid med markedet har Difi under utvikling og pilotering et sett med åpent tilgjengelige felleskomponenter som i betydelig grad forenkler arbeidet med utvikling av nye løsninger, og de første komponentene er nå klare til produksjonssetting. Arbeidet fortsetter gjennom første halvdel av 2016, og et komplett sett med felleskomponenter skal være ferdigstilt til nytt regelverk trer i kraft.

For å forberede både oppdragsgivere og leverandører drives et utstrakt informasjonsarbeid gjennom Anskaffelser.no og deltakelse i ulike fagfora. Oppdatert veiledningsstoff og maler for hvor og hvordan man skal anskaffe seg løsninger står sentralt, og vil bli publisert første halvår 2016.

3.2.5 Virksomhetsmål 5: Difi skal føre tilsyn med virksomheter i privat og offentlig sektor etter forskrift om universell utforming av IKT

Resultatkrav 20: Overvåking av området gjennom statusmålinger og analyser og gjennomførte tilsyn med enkeltvirksomheters etterlevelse av regelverket.

Tilsynet for universell utforming av IKT arbeider for et samfunn uten digitale barrierer. Det er utarbeidet en tilsynsmetodikk og -strategi for å følge opp at virksomheter både i privat og offentlig sektor følger reglene i forskrift for universell utforming av IKT.

EU vurderer å innføre regler for universell utforming av IKT. Tilsynet har derfor dialog med andre europeiske land som arbeider systematisk med dette området, særlig Sverige, Danmark og Nederland.

Tilsynet deltar i Advisory Board for EU-kommisjonens SMART 2014/0061 Monitoring methodologies for web-accessibility in the European Union (<http://monitor-wa.eu/>). Prosjektet har evaluert målemetoder for universell utforming i 30 europeiske land, og har konkludert med at den norske målemetoden er den som i størst grad måler i samsvar med standarden Retningslinjer for tilgjengelig webinnhold (WCAG 2.0).

I juni deltok Difi på en rundebordskonferanse om universell utforming i offentlige innkjøp i regi av G3ICT, Funka og Errin sammen med representanter for andre europeiske land, europeiske brukerorganisasjoner og EU-kommisjonen.

Fra 2021 gjelder forskrift om universell utforming av IKT all IKT. I dag omfatter forskriften kun nye IKT-løsninger, det vil si løsninger anskaffet etter 1. juli 2014. Tilsynet har gjennomført en kartlegging i første halvår 2015, som viste at det fremdeles var få virksomheter med ny IKT, selv om tallet stadig øker.

Tilsyn

Det er gjennomført fem tilsyn i 2015 med følgende virksomheter: Lørenskog kommune, Storebrand ASA, Troms fylkeskommune, Ålesund kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune

Temaer for tilsynene var koding av innhold, tastaturnavigasjon, navigasjon generelt og tekstalternativ til illustrasjoner. Det er avdekket brudd på lov- og forskriftskrav i alle tilsynene. Tilsynet finner avvik innenfor samme tema som i statusmålingen fra 2014. Totalt er det avdekket 24 avvik og gitt 7 merknader. Til nå har det ikke vært aktuelt å ta i bruk reaksjoner. Tilsynsrapportene er publisert på uu.difi.no.

Områdeovervåkning

Følgende statusmålinger og analyser er gjennomført i 2015:

- Nettløsninger: Difi-rapport 2015:7 Digitale barrierer på norske nettsted oppsummerer resultatene fra evaluering av 300 nettløsninger i privat og offentlig sektor fra 2014. Statusmålingen er en nullpunktsmåling idet den bare omfatter eksisterende IKT-løsninger. Målingen viser at før forskriften har begynt å få effekt oppfyller virksomhetene i snitt ca. 50 prosent av minstekravene i forskriften.
- Selvbetjeningsautomater: Tilsynet har gjennomført en statuskartlegging av et utvalg selvbetjeningsautomater. Statuskartleggingen er den første i sitt slag og viser at mange virksomheter også har en vei å gå når det gjelder å oppfylle minstekravene til selvbetjeningsautomater. Resultater fra målingen offentliggjøres i et Difi-notat i 1. kvartal 2016.
- Markedsanalyse for selvbetjeningsautomater: Tilsynet har fått utført en markedsundersøkelse om betalingsterminaler og billettautomater. Denne viser at markedet for betalingsterminaler er avgrenset til tre internasjonale leverandører og at norske virksomheter kan i liten grad påvirke selve utformingen av betalingsterminalene de kjøper. Når det gjelder billettautomater og andre automattyper kan selskapene i større grad stille krav til utforming av automatene. Markedsundersøkelsen viser også at forventet levetid for en billettautomat er 15 år, mens den er 5 år for en betalingsterminal.
- Kjennskap til regelverk for universell utforming av IKT: Tilsynet har i 2015 fått utført en ny kjennsapsundersøkelse som viser noe bedre kjennskap til at det finnes standarder for universell utforming enn det gjorde i 2013. Kjennskap til forskriften er om lag på samme nivå som i 2013, men de som kjenner til forskriften i 2015 vet i større grad hva formålet med forskriften er og at det er Difi som er tilsynsorgan enn det som var tilfellet i 2013.

Resultatkrav 21: Økt kunnskap om regelverket om universell utforming av IKT hos relevante målgrupper.

I 2015 har tilsynet lagt stor vekt på informasjon. For å øke kunnskapen om regelverket holdt Difi informasjonsmøte i februar og fagdag i november om universell utforming på nett. Tilsammen deltok 279 personer på møtene. Tilsynet har videre holdt foredrag ved flere større konferanser, samt deltatt i ulike internasjonale forum.

Ny uu.difi.no ble lansert i oktober med nytt design og oppdatert informasjon. Antall besøkende på uu.difi.no var 30 594 i 2015, som er en nedgang fra 2014. Antallet nye besøkende har imidlertid økt. På forespørsel svarer over 80 prosent at de er svært godt, godt eller fornøyd med nettsidene.

Difi legger stor vekt på dialog og har i 2015 holdt en rekke dialogmøter med bransje- og brukerorganisasjoner. Som oppfølging av at tilsynet i sine kontroller av kommuner og fylkeskommuner har avdekket gjennomgående svikt knyttet til skjema, holdt Difi sammen med KS i oktober et dialogmøte om universell utforming av skjema med skjemaleverandørene.

Resultatkrav 22: Difi har etablert et grunnlag for tilsyn med universell utforming av automater.

I 2015 har Difi gjennomgått standardsettet for universell utforming av selvbetjeningsautomater for å kunne utvikle indikatorer for området. Indikatorsettet ble brukt til å gjennomføre statusmåling i november 2015 og kan også benyttes i tilsyn med enkeltvirksomheter.

Standardsettet som forskriften peker på ble høsten 2015 gjennomgått av Human Factor Solution (HFS) med mål om forenkling og oppdatering. Tilsynet følger opp rapporten HFS leverte i november 2015 ved å oppdatere standardsettet, samt se på mulighetene for å gi ut mer konkret veiledning om kravene. HFS-rapporten tar opp at standardsettet kan være beskyttet av opphavsrett som kan være til hinder for tilsynets veiledning på området, og dette vil tilsynet følge opp i 2016.

Resultatkrav 23: Hensiktsmessig oppfølging av utredningen om universell utforming av IKT i utdanningssektoren.

Barne- og likestillingsdepartementet arbeider med en ny likestillings- og tilgjengelighetslov, som skal samle de ulike tilgjengelighetslovene i én lov. I høringen til loven er det foreslått at virkeområdet til dtl. § 14 og forskrift om universell utforming av IKT-løsninger skal utvides til å gjelde for utdanningssektoren. Hvorvidt utvidelsen skal gjelde for samtlige IKT-løsninger i utdanningssektoren, eller om det skal gjøres unntak for digitale læremidler blir nærmere utredet.

Difi har deltatt i en referansegruppe knyttet til samfunnsøkonomisk analyse av å utvide forskrift om universell utforming av IKT-løsninger til også å gjelde for digitale læremidler. Det er KMD som leder dette arbeidet.

3.2.6 Status resultatkrav gitt i tildelingsbrev

Resultatkrav per virksomhetsmål		Status	Kommentarer ved avvik
Virksomhetsmål 1: Difi skal bidra til økt samordning i offentlig sektor			
1	Gjennomføre tiltak for bedre samordning i forvaltningen på tvers av sektor-, og virksomhetsgrenser og mellom stat og kommune		
2	Foreslå for departementet hvilke virkemidler Difi bør ha som premissgiver og hvilke krav som bør stilles til forvaltningen på digitaliseringsområdet.		
Virksomhetsmål 2: Difi skal bygge opp og dokumentere kunnskap			
3	Omfang og innretting av Difis arbeid med å bygge opp og dokumentere kunnskap, er tilpasset behovet i forvaltningen.		

4	Bygge opp kunnskap gjennom et bredere metodetilfang.	●	
5	Etablere mekanismer for å sikre at kunnskapsproduksjonen holder høy faglig kvalitet.	●	
6	Utvikling, innsamling og tilgjengeliggjøring av statistikk knyttet til indikatorer som viser utviklingen innenfor Difis fagområder.	●	
7	Eablering av særlig kompetansegrunnlag for arbeidet med tilgjengeliggjøring av offentlige data med fokus på sektorene kultur, offentlige utgifter, transport, forskning og geodata.	●	
Virksomhetsmål 3: Difi skal bidra til kompetansebygging i offentlig sektor			
8	Ulike brukergruppers tilfredshet med Difis egne opplæringstiltak, veiledning og rådgivning er minst på samme nivå som tidligere år.	●	
9	Omfang og innretning av opplæring, veiledning og rådgivning er tilpasset behovet i forvaltningen.	●	
10	System for å innhente behov og prioritere tiltak og evaluere treffsikkerhet er etablert.	●	
11	Aktuelle målgrupper veiledes og informeres om relevant regelverk og rundskriv på digitaliseringsområdet.	●	
12	Offentlig sektor har økt kunnskap og kompetanse på informasjonssikkerhetsområdet i tråd med handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen.	●	
13	Økt bruk av styringssystem for informasjonssikkerhet i statlige virksomheter.	●	Ikke etablert noen måling av bruken. 40 virksomheter deltatt på møte om praktisk bruk av veileder for styringssystem. Om lag 25 virksomheter er interessert i å delta i pilotprosjekt som starter i 2016.
14	Økt kompetanse om gevinstrealisering knyttet til digitaliseringsprosjekter	●	
Virksomhetsmål 4: Difi skal utvikle og forvalte fellesløsninger			
15	Nasjonale felleskomponenter og øvrige fellesløsninger som Difi har ansvaret for skal være robuste og sikre og ha høy brukertilfredshet.	●	
16	Fellesløsningene som Difi har ansvaret for øker i volum/transaksjoner og antall brukere/tjenesteeiere som tar tjenestene i bruk.	●	
17	Utviklingen av felles digital læringsplattform (2014-2017) skal fortsette i henhold til etablert prosjektplan.	●	
18	Offentlig elektronisk postjournal driftes og forvaltes parallelt med utredning og forberedelse av justert, eller ny, løsning.	●	
19	Difi skal etablere løsning for elektronisk innlevering av tilbud i offentlige anskaffelser til nytt regelverk trer i kraft.	●	

Virksomhetsmål 5: Difi skal føre tilsyn med virksomheter i privat og offentlig sektor etter forskrift om universell utforming av IKT			
20	Overvåkning av området gjennom statusmålinger og analyser og gjennomførte tilsyn med enkelt-virksomheters etterlevelse av regelverket.		
21	Økt kunnskap om regelverket om universell utforming av IKT hos relevante målgrupper.		
22	Difi har etablert et grunnlag for tilsyn med universell utforming av automater.		Gjennomført kartlegging av standarder for automat og gjennomført statusmåling for automatområdet, inkludert utarbeidet indikatorer som kan brukes i tilsynssammenheng. Juridiske avklaringer knyttet til proprietære standarder er nødvendig før Difi kan føre tilsyn med automater.
23	Hensiktsmessig oppfølging av utredningen om universell utforming av IKT i utdanningssektoren.		

3.2.7 Status oppdrag gitt i tildelingsbrev

Oversikt over oppdrag		Status	Kommentarer
Opprinnelig tildelingsbrev			
1	Difi skal bidra i program for bedre styring og ledelse: <i>Gruppe 1: Tiltak knyttet til ledelse og IKT</i> - Forslag til program for bedre styring og ledelse om videreutvikling av nettverk og møteplasser for ledere - Pilot for program for toppledergrupper med løpende evaluering, samt videreutvikle og konkretisere forslag til en modell for strategisk kompetanseutvikling - Kompetansetilbud strategisk IKT - Tiltak knyttet til rådgivning i gjennomføring IKT-prosjekter		<i>Gruppe 1:</i> - Nettverk og møteplasser. Kartlegging gjennomført og anbefaling/rapport sendt til KMD og Program for bedre ledelse og styring første halvdel 2015. Det har blitt avholdt møte i etterkant for å avklare videre arbeid med å etablere flere nettverk og møteplasser. - Helhetlig modell for satsning på ledelse i staten ble godkjent av KMD første halvdel 2015. I modellen foreligger plan for utrulling av nye tiltak fra 2015 - 2020. Rekruttering av 3 nye medarbeidere ble gjennomført for å ytterligere styrke ledelsesfagmiljøet. - Program for toppledergrupper. En pilot for program for toppledergrupper ble startet opp våren 2015 og avsluttes april 2016. Ledergruppene i Helsedirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Nærings- og

	<i>Gruppe 2: Tiltak knyttet til bedre beslutningsgrunnlag</i> I samarbeid med DFØ utvikle veileder til revidert utredningsinstruks og forslag til nødvendige kompetansetiltak <i>Gruppe 3: Andre tiltak i programmet</i> • Bistå i arbeidet med tiltaket om å måle ledere på gjennomføring og lederdialog og hvordan best tilrettelegge for mobilitet • Bistand til tiltak på samordningsområdet • Kartlegging av sektoranalyser og evalueringer. Ambisjonsnivå avklares med KMD/FIN • Gi faglige råd om hvordan effekter i program for bedre styring og ledelse kan og bør måles.		fiskeridepartementet (NFD) og Klima- og miljødepartementet (KLD) er deltakere. Det har i 2015 blitt gjennomført en innledende måling av gruppeklima, 2 fellessamlinger, møte mellom to toppledergrupper og ulike aktiviteter i hver enkelt ledergruppe. • Kompetansetilbud strategisk IKT. Vi har gjennomført kompetansetiltaket for 2 departementer Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). Vi har brukt mye tid på å rekruttere departementer for deltakelse i 2016 <i>Gruppe 2:</i> • Utvikling av veileder for revidert utredningsinstruks. Arbeidet ble gjennomført iht. revidert fremdriftsplan (fra KMD) av 19. mai. • Forslag til nødvendige kompetansetiltak er levert KMD. <i>Gruppe 3:</i> • Tilrettelegge for rotasjon og mobilitet. Prosjektet har vært ledet av KMD. Difi har hatt en representant i arbeidsgruppa som har utarbeidet en kartlegging av tidligere praksis med mobilitet i staten. • Tiltak på samordningsområdet. Difi har vært i dialog med KMD om videre tiltak. Etter dialog med KMD vil det settes i gang tre prosjekter med Case-tilnærming ved årsskiftet 2015/16 • Kartlegging av sektoranalyser er levert, jf. Difi-rapport 2015:18. • Difi har deltatt på møter og workshops med departementet.
2	Prosjektleder for KMDs arbeid med å fjerne tidstyver: • Systematisere og bearbeide resultatene fra regjeringens fellesføringer. • Utvikle faglig grunnlag, maler og rapporteringsløsninger for brukerrettede tidstyver. • Legge til rette for læring og erfaringsutveksling på tvers av sektorer: • Bidra med bakgrunnsinformasjon og ellers aktiv bistå KMD i tidstyvarbeidet • Bidra med bakgrunnsinformasjon og aktiv bistand til KMD i tidstyvarbeidet. • Foreslå hvordan arbeidet kan videreføres i linjen som kontinuerlig tiltak for forbedring og innovasjon		• Det er utarbeidet 5 notater som omhandler fellesføringen fra 2014. Videre arbeider vi med ett notat om fellesføringen for 2015. Dette ferdigstilles i løpet av mars 2016. • Utvikling av faglig grunnlag, maler og rapporteringsløsninger for brukerrettede tidstyver er kontinuerlig utviklingsarbeid. • Avholdt fire erfaringsseminar. Etablert og sendt ut fire nyhetsbrev. Per 31. des. hadde vi 249 abonnenter fra 68 statlige virksomheter, 20 kommuner og andre. Møter med 8 departement vedrørende opplæring i database.

			Løpende bistand til virksomheter og departement per telefon. Rambøll har igangsatt evaluering av arbeidet og har levert forprosjekt. Rapporten kan bidra til læring, samt et viktig grunnlag i arbeidet med deloppdrag 5. • Vi har bidratt med bakgrunnsinformasjon og aktiv bistand til KMD i tidstyvarbeidet. Kontinuerlig arbeid. • Arbeidet er igangsatt og notat skal overleveres KMD mars 2016.
3	Oppstart og gjennomføring av nytt traineeprogram for personer med nedsatt funksjonsevne		Rekrutteringsprosessen er gjennomført og traineeprogrammet har startet med 18 traineer, ledere og mentorer. Det ble gjennomført samlinger for traineene, mentorene og lederne i løpet av høsten og vinteren 2015.
4	Gjennomføre medarbeiderundersøkelse i staten		Ekstern leverandør har gjennomført kartlegging etter konsesjon fra Datatilsynet. Spørsmålsbatteriet er justert i samarbeid med KMD og programsekretariatet for Bedre styring og ledelse. Svarprosent på 55 prosent. Ekstern leverandør leverer hovedrapport tidlig 2016, og Difi fortsetter sitt arbeid etter det.
5	Utvikle et digitalt opplæringstilbud innenfor det sentrale avtaleverket som en del av arbeidet med de tariffavsatte kompetansemidlene		Prosjektet er i rute. Det forventes ferdigstilt og publisert i løpet av våren 2016.
6	Foreslå konsept for en publisasjon med arbeidstittel «Forvaltningsutvikling: Tall og trender» med utgangspunkt i eksisterende datakilder		Forslag til konsept ble oversendt KMD innen fristen. Difi orienterte om justeringer i konsept og prosjektplan i november, med sikte på å ferdigstille første versjon i april 2016.
7	Utrede og foreslå alternativer for digitalisering av offentlige anskaffelser i tråd med mandat fra NFD		Frist for oppdrag 7 er i samråd med KMD utsatt og skal ferdigstilles i løpet av 2016.
8	Bidra i departementets arbeid med program for digital deltakelse og kompetanse med utvikling og vedlikehold av kunnskapsgrunnlag og ev. utvikling av felles læremateriell		Difi har deltatt med to personer inn i dette arbeidet. Arbeidet er ledet av KMD
9	Videreføre innovasjonsprogrammet 1. Gi råd til KMD hvordan bidra til samordnet innovasjonsarbeid på tvers av sektorer 2. Samle og spre kunnskap om og erfaringer med innovative tiltak i kommunale og statlige virksomheter 3. Legge til rette for KMDs innovasjonspris inkl. søknadshåndtering		1. Samordnet innovasjonsarbeid • Samarbeid med Husbanken, DogA, Innovasjon Norge, Helsedirektoratet og So Central om gjennomføring av piloten «Morgendagens generasjonssamfunn. Piloten skal gjennomføres vinteren 2016. • Drift og fasilitator for nettverket "innovasjon i offentlig sektor", som i dag består av 14 statlige virksomheter i tillegg til KS. • Samarbeid med andre virkemiddelaktører på feltet innovasjon i kommunal sektor og

			offentlig sektor. Vi har fått innsikt og kunnskap om hva de ulike aktørene gjør på området og hva som er våre ulike styrker. I tillegg kontakt med innovasjonsmiljøene som jobber for offentlig sektor i Sverige og Danmark. Kunnskapen ligger til grunn for rådene og veiledningen for KMD gjennom året. • Råd, veiledning og innspill til KMD i opprettelsen av en ordning for å stimulere til økt bruk av innovasjon og tjenestedesign i statlig sektor. 2. Kunnskap om og erfaringer med innovasjonsarbeid • Vi har samlet inn eksempler på innovasjon i offentlig sektor, bl.a. gjennom arbeidet med KMDs "Innovasjonspris" og søknadene til prisen. Spredning gjennom formidling på ulike arenaer: web-sider, møteplasser, film og kobling av virksomheter for gjensidig læring. • Vi arrangerte vår andre #Feiltrinn-konferanse med mål om å bygge innovasjonskultur i forvaltningen. • Vi holder foredrag og presentasjoner i forvaltningen og på ulike eksterne arenaer. Blant annet på Kommunikasjonsforeningens «Kommunikasjonsdagen 2015». 3. KMDs innovasjonspris Det ble i 2015 utviklet nytt konsept for praktisk gjennomføring og utdeling av KMDs innovasjonspris. Difi har hatt rollen som sekretariat for juryen, og har arrangert jurymøter, formidlet informasjon, samlet inn og vurdert søknader, valgt nominerte og anbefalt vinner av prisen. Gjennomføringen av arbeidet i 2015 er evaluert, plan og opplegg for Innovasjonsprisen 2016 er revidert, og nye «teaser»-filmer er produsert.
10	Bistå KLD i gjennomgangen av eksisterende og nye virkemidler for å styrke offentlige anskaffelser som virkemiddel for det grønne skiftet og økt grønn konkurransekraft		Difi har i løpet av 2015 kartlagt praksis og vurdert mulige virkemidler angående miljø og offentlige anskaffelser, og har også vurdert hvilke muligheter nytt anskaffelsesregelverk gir for mer miljøvennlige anskaffelser. Endelig sluttrapport til KLD er noe forsinket, men dette er avklart med KLD.
Supplerende tildelingsbrev 1			
11	Klarspråk i offentlig sektor • Klart lovspråk • Kartlegge effekter av klarspråkstiltak for		Arbeidet med klart språk og klart lovspråk har i 2015 gjennomført ulike aktiviteter.

	statlige og kommunale virksomheter • Tiltak for hvordan få flere virksomheter til å arbeide systematisk med klarspråk • Forslag til hvordan politisk ledelse kan profilere temaet for virksomheter og allmenheten	I klart språk-arbeidet har vi: • Gitt rådgivning, holdt flere seminarer og gjennomført andre spredningsaktiviteter for å holde oppmerksomheten oppe og få flere virksomheter til å arbeide systematisk med klarspråk. • Jobbet med et e-læringskurs i klart språk, som skal bidra til grunnleggende klarspråkskompetanse i hele forvaltningen. Kurset lanseres våren 2016. • Gjennomført et oppdrag med å kartlegge effekter av klarspraksarbeid i 10 virksomheter. Resultatene vil bli publisert på nett, og presentert i et hefte som lanseres i mars 2016. • Vurdert ulike modeller for klarspråkskompetanse i kommunesektoren. Dette har resultert i et notat som oversendes KMD tidlig 2016. • Gjennomført en kartlegging for å identifisere mellomlederes behov for å kunne jobbe godt med klarspråk i den enkelte virksomhet. Dette er en oppfølging fra evalueringen av klarspråkprosjektet, og har resultert i en egen modul for ledere i e-læringsprogrammet. Funnene fra kartleggingen vil bli publisert i løpet av 2016. • Bidratt i styringsrådet for Program for klart språk i kommunesektoren som KS er ansvarlig for. • Hatt jevnlig kontakt med departementet om aktuelle saker for politisk ledelse. Prosjektet Klart lovspråk har i 2015: Arrangert den første storkonferansen om lovspråk, med over 250 deltakere. • Arbeidet med å revidere de fire lovene. To av lovene er brukertestet. • Samarbeidet med KMD om å få laget en nullmåling av hvordan Topp-4 lovene virker i dag (Oxford-rapporten). • Trykket nytt opplag av heftet Et klarere lovspråk- kom i gang! da første opplag ble revet bort. Lovspraksarbeidet er styrket med en hospitant i åtte måneder som blant annet har jobbet videre med lovspråk og jusutdanningen og med å utvikle en veileder om bruk av skriveverksteder.
--	---	--

12	OEP – bedre sikkerheten i dagens teknologiske løsningen		Tiltak for å bedre sikkerheten i eksisterende OEP er gjennomført
Supplerende tildelingsbrev 2			
13	Kommunereform – tilsyn i kommunene		Difi igangsatte høsten 2015 på eget initiativ prosjektet «Kommunereformen – hva nå med staten?» I første fase av prosjektet foreligger to leveranser: • Difi-rapport 2015:19 Statlig styring av kommunene. En kartlegging av virkemiddelbruk og utviklingstrekk på tre sektorer i perioden 1999–2015. Rapporten ble presentert på presentert på Forvaltningskonferansen 19.november 2015. • Difi-notat 2015:3 Om Fylkesmannens tilsyn med kommunepliktene – en kartlegging. Kartleggingen gir en oversikt over omfanget av Fylkesmannens tilsyn med kommunepliktene, samt kunnskap om hvordan tema, omfang og innretning på landsomfattende tilsyn blir bestemt. På oppdrag fra KMD skal arbeidet videreføres i et tilsynsprosjekt i 2016.
Supplerende tildelingsbrev 3			
14	Etablering av IKT-prosjektråd (Digitaliseringsråd)		Se omtale under resultatkrav 2.

3.3 Redegjørelse for ressursbruk 2015

3.3.1 Ressursbruk fordelt på virksomhetsområder

Oversikten nedenfor gir et overordnet bilde av totalt ressursbruk innenfor Difis budsjettkapittel 0540 for årene 2013, 2014 og 2015 fordelt på virksomhetsområdene i Difi. Oversikten må leses med forbehold om at oppgaver til dels løses på tvers i organisasjonen og at skillet mellom områdene ikke er entydig. I 2015 ble det innført nettoføring av merverdiavgift i Difi. Dette medfører at endringene fra 2014 til 2015 i oversikten ikke er direkte sammenlignbare.

Virksomhetsområde	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015
IT-drift	90 461 713	111 802 599	111 535 285
Administrasjon og felles driftsutgifter ekskl. IT-drift	63 733 974	48 278 926	49 663 010
Offentlige anskaffelser	54 222 086	62 390 972	47 664 768
Digital forvaltning	90 380 896	123 180 067	80 051 921
Ledelse, organisering og kompetanse	42 534 652	45 645 904	40 581 174
Sum	341 333 321	391 298 468	329 496 159

* Tall for 2015 er eksklusive merverdiavgift

Redegjørelse for ressursbruk innenfor det enkelte virksomhetsområde:

IT-drift omfatter alle IT-driftsutgifter i Difi både knyttet til interne systemer og løsninger vi tilbyr eksterne brukere, inkl. driftsdelen av e-ID. Dette gjelder også drift av eksisterende OEP-løsning. Digital postkasse er ferdig utviklet, og i løpet av 2015 overlevert til linjen. Dette medfører en økning i porteføljen av felleskomponenter som driftes. Det er også gjennomført anskaffelser knyttet til mobil e-ID.

Administrasjon og felles driftsutgifter omfatter i tillegg til administrasjon også deler av direktørens stab. Difis felles driftsutgifter inkluderer blant annet kostnader knyttet til forvaltning og utvikling av lokalene våre i Oslo og Leikanger. Funksjonen og ansvaret for interne anskaffelser i Difi ble i 2014 styrket og flyttet til administrasjonsavdelingen. Økningen i ressursbruken forklares med helårsvirkningen av dette tiltaket. I tillegg har vi tilpasset deler av lokalene for å få økt møteromskapasitet.

Offentlige anskaffelser omfatter drifts- og utviklingsaktiviteter knyttet til området, inkl. nødvendig IT-utvikling av løsninger på området. Reduksjonen i 2015 forklares med innføring av nettoføringsordningen for merverdiavgift, samt redusert bevilgning som følge av at e-handelssatsingen gikk over i en driftsfase.

Digital forvaltning omfatter Difis utviklingsaktiviteter knyttet til digitalisering av forvaltningen, inkl. utviklingsdelen av e-ID. Nedgangen i ressursbruken for 2015 kan, i tillegg til virkningen av nettoføringsordningen, i hovedsak knyttes til at utviklingen av løsningen for digital postkasse hvor det meste av arbeidet med utviklingen ble ferdigstilt i 2014. I 2015 gikk løsningen over i driftsfasen. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2014 fikk Difi særskilt bevilgning til oppdatering og videreutvikling av OEP-løsningen. Løsningen ble ferdigstilt i 2015 og er i normal drift.

Ledelse, organisering og kompetanse omfatter arbeid knyttet til utvikling og organisering av forvaltningen, samt kurs- og kompetanseutvikling i forvaltningen. Ressursbruken har innenfor dette virksomhetsområdet holdt seg på et stabilt nivå de seneste årene, korrigert for virkningen av nettoføringsordningen.

3.3.2 Nærmere forklaring av nøkkeltall

Formålet med nøkkeltallene under pkt. 2.3 i årsrapporten er at det skal gi nyttig informasjon om virksomheten, og kunne brukes til sammenligning over tid.

Både tildelinger og forbruk (regnskap) er for 2015 ekskl. mva. på grunn av nettoføringsordningen som ble gjeldende fra 2015. Dette gjør at enkelte av nøkkeltallene er lite sammenlignbare med tidligere år, blant annet tallene for tildeling og driftsutgifter.

Utnyttelsesgraden er sammenlignbar, og viser en økning de tre siste årene. Noe som betyr at større del av tildelingen blir benyttet innenfor det året det er gitt, og at overføringer til året etter blir mindre. Dette gjelder spesielt for post 01 i 2015, hvor mulig overførbart beløp utgjør 4,8

millioner kroner, eller 2,4 prosent av bevilgningen, jf. årsregnskap Del VI. For 2014 utgjorde overførbart beløp 3,7 prosent av bevilgningen.

Lønnsandelen i forhold til driftsutgifter totalt blir imidlertid høyere på grunn av mva.- uttrekket i driftsutgiftene. Økningen i lønnsutgifter pr årsverk skyldes hovedsakelig helårsvirkninger av tilsettinger og lønnsoppgjøret i 2014.

Del IV: Styling og kontroll i virksomheten

4.1 Intern styling og kontroll

Difi har systemer, rutiner og prosesser for intern styling på et tilfredsstillende nivå ut fra virksomhetens egenart. Det er ikke avdekket forhold som tilsier at Difis internkontroll ikke fungerer betryggende. Riksrevisjonens årlige revisjon underbygger dette. Området er imidlertid under kontinuerlig utvikling og forbedring, blant annet med tanke på utvikling og oppfølging av budsjett- og plandokumenter som legger til rette for helhetlig og effektiv styling. Den strukturelle omleggingen av tildelingsbrevet for 2015 er innarbeidet i den interne virksomhetsstyringen med sikte på en mer samlet tilnærming til virkemiddelbruk på tvers av fagområder.

Ansaret for interne anskaffelser ble i 2014 styrket og flyttet til administrasjonsavdelingen for å knytte funksjonen nærmere til økonomi- og virksomhetsstyringen. I 2015 er anskaffelsesstrategien revidert, med tilhørende handlingsplan. Likeledes er prosesser, veiledninger og ansvarsforhold gjennomgått og tydeligere kommunisert. Difi har anskaffet og tatt i bruk elektronisk konkurransejennomføringsverktøy. Endringene innebærer en mer sentralisert og effektiv anskaffelsesfunksjon.

Difi utarbeider en overordnet risikovurdering som følges opp og revideres gjennom året. Risikoen for at virksomhetene ikke tar i bruk sikker digital postkasseløsning ble vurdert som kritisk per 2. tertial. Gjennomførte tiltak og utvikling på området tilsier at denne risikoen kan justeres ned til moderat. For øvrig er det ikke identifisert kritiske risikofaktorer for 2015.

Sikkerhet og beredskap

Difis har sikkerhets- og beredskapsfunksjoner på sentralt nivå for å ivareta styrende og kontrollerende oppgaver innenfor sikkerhet, beredskap og informasjonssikkerhet. Funksjonene er organisatorisk samordnet for å oppnå en helhetlig tilnærming.

Difi har en sikkerhetsorganisasjon i henhold til forskrift om sikkerhetsadministrasjon. Nødvendig sikkerhetsdokumentasjon i form av styringsdokument for forebyggende sikkerhetstjeneste (GDS) og retningslinjer og rutiner for håndtering av gradert informasjon er etablert.

Difi bygger intern kontroll av informasjonssikkerhet på ISO27001/2. I 2015 ble det gjennomført en analyse av status på intern styling av informasjonssikkerhet. Som resultat av analysen ble det utviklet satsingsområder og handlingsplan. Utvikling av helhetlige retningslinjer for risikostyling av informasjonssikkerhet er i slutfasen. Vi jobber kontinuerlig med opplæring og bevisstgjøring.

Innenfor beredskapsfeltet er det etablert overordnet beredskaps- og krisehåndteringsplan og rutine for varsling i kritesituasjoner.

Difi har gjennomført fire beredskapsøvelser, to knyttet til felleskomponenter, én på internt kontorstøttesystem og en funksjonstest av sms-varsling. Videre har Difi deltatt i fire

samordningsmøter med Skatteetaten og Brønnøysundregistrene, der hovedtema har vært gjennomgang av beredskapsrutiner og prinsipper for samordning på kommunikasjonsområdet.

4.2 Organisasjon og personalforvaltning

Evalueringen av Difi ble ferdigstilt 31.12.2014. Difi oversendte KMD sine vurderinger av evalueringsrapporten 15.02.2015. Vår vurdering var at rapporten i hovedsak var relevant for videre diskusjon av Difis roller og oppgaver. Vi kom med flere innspill til hvordan

- Difis kjernevirksomhet kunne avgrenses og konsentreres
- Difis faglige relevans og nytte kunne styrkes
- Difi kunne gis sterkere virkemidler

På bakgrunn av tilbakemelding fra departementet har vi i 2015 arbeidet med følgende tiltak:

- Det er blitt et klarere skille mellom strategisk og operasjonell IT. Arbeidsdelingen mellom digitaliseringsavdelingen (DIG) og avdeling for IT drift og utvikling (IDU) er gjennomgått og begge avdelinger har fått eller i ferd med å få ny struktur. Ansvar for felleskomponenter, tjeneste- og systemutvikling er nå i sin helhet lagt til IDU som en profesjonell forvalter, mens DIG har fått en strategisk rolle rettet blant annet inn mot de nye virkemidlene Digitaliseringsrådet, medfinansieringsordningen samt Skate.
- Tilsyn med universell utforming er skilt ut som en egen enhet som rapporterer direkte til direktør fra 1.1.2016.
- Statens innkjøpssenter er organisert som en egen seksjon i avdeling for anskaffelser fra 1.1.2016.
- Vi har hatt under utredning innhold og organisering av en ny statistikk- og analysefunksjon.
- Vi har satt i gang et arbeid for å få et bedre faglig grunnlag for våre forvaltningsanalyser, blant annet på grunnlag av en ekstern evaluering gjort av NIFU i 2014.
- Vi startet arbeidet med en mer helhetlig organisering av innsatsen rettet mot innovasjon, tidstyver, klarspråk og tjenestedesign.
- Vi har gjennomført en målrettet kompetansekartlegging rettet inn mot de fagområdene som særlig ble etterlyst i evalueringen (blant annet samfunnsøkonomisk kompetanse, kommune-stat, strategisk kompetanse).
- Vi har arbeidet videre med Difis kommunikasjonsstrategier både eksternt og internt for å få et tydeligere Difi og styrke vår visuelle identitet og budskap.

Samlet sett mener vi Difi gjennom 2015 har lagt grunnlaget for et tydeligere og mer helhetlig Difi. Vi har gjort nødvendige tilpasninger i organisasjonen for å kunne ta i bruk de nye virkemidlene Difi har fått.

Tidstyver i Difi

Difi omtalte i årsrapporten for 2014 brukerrettede og interne tidstyver som vi hadde kartlagt. I 2015 har vi jobbet med å fjerne flere av disse, samt tidstyver meldt inn fra andre i rapporteringsløsningen.

Brukerrettede tidstyver

Difis ansvarsområder er i mindre grad knyttet til forvaltning og myndighetsutøvelse som kan skape tidstyver i form av rapporteringskrav, pålagte skjemaer etc. I arbeidet med oppfølging av de innmeldte tidstyvene har vi blant annet vurdert om det kan være hensiktsmessig å utvikle digitale løsninger for å redusere noen av tidstyvene. Vi har vurdert følgende brukerrettede tidstyver:

- Tilrettelegging for økt streaming av våre kurs og arrangementer har medført spart reisetid for våre brukere. Difi streamer nå over dobbelt så mange arrangementer som de to tidligere årene. Kartlegging viser at antall brukere av tjenesten har økt både live og i etterbruk.
- Å unngå dobbeltregistrering av personopplysninger i Difis påloggingsløsning for felles brukerhåndtering og kurssystemet er ikke mulig med dagens løsning. Difi vurderer derfor å skifte ut kursadministrasjonssystemet for å kunne tilrettelegge for en mer effektiv løsning.
- Kommunale tjenester registreres i dag manuelt på kommunenes egne nettsteder og på norge.no. Difi har inngått avtaler med leverandørene som leverer tjenestene til kommunene, om automatisk innhenting av data. Tilpasning og implementering av løsningen er planlagt i løpet av 1. halvår 2016.
- Administrasjon av ulike finansieringsordninger under kommunal og moderniseringsdepartementet krever mye manuelt arbeid i Difi og for brukerne. Difi har vurdert at det ikke er kostnadseffektivt å utvikle elektroniske skjemaer for søknad om kompetansemidler siden det er et begrenset antall søkere. På andre områder, som for nordisk tjenestemannsutveksling, har vi tatt i bruk en enklere løsning for å øke tidseffektiviteten.
- Løsningen for innsending og registrering av opplysninger til Norsk lysningsblad vurderes som tungvint. I dialog med KMD er det enighet om å beholde nåværende publiseringsløsning til det er avklart om det kan gjenbrukes deler av bakenforliggende teknisk løsning i annen fellesløsning (OEP). Dette vil først være avklart etter 2018.
- Det ble allerede vinteren 2015 tatt i bruk en ny løsning som gjør det enklere for brukerne å finne frem på difi.no.

Difi har i tillegg arbeidet med å gjennomgå og få på plass mer brukervennlige og standardiserte maler, veiledninger og sjekklister blant annet på anskaffelsesområdet for å forenkle hverdagen for brukerne. Dette innebar også revisjon av Statens standardavtaler (SSA). Digitalisering av deler av anskaffelsesprosessen medfører også en forenkling og gjør det lettere både for leverandørsiden og oppdragsgivere å gjenbruke maler.

Difi har i 2015 gjennomført et klarspråksprosjekt i organisasjonen, jf. omtale nedenfor.

Interne tidstyver

Difi arbeider kontinuerlig med å effektivisere og forenkle egen drift. Oppfølging av tidstyver som er kartlagt inngår i dette arbeidet.

Våre basis IT-systemer oppleves nå som mer stabile og samkjørte etter at linjer er oppgradert og kapasiteten på servere er økt. Vi har tatt i bruk en ny kommunikasjonsløsning hvor det er gitt mer brukerrettet opplæring. Det er et løpende arbeid med å oppdatere informasjonen på intranettet om bruk av systemene.

Vi har fått på plass en klarere rolle- og ansvarsbeskrivelse og har oppdatert rutiner og prosessbeskrivelser på anskaffelsesområdet. Anskaffelsen av KGV-verktøy har også medført en mer effektiv og strømlinjeformet anskaffelsesprosess.

Difi har satt i gang et systematisk arbeid med å få på plass mer enhetlige arbeidsformer innenfor administrative rutiner og saksbehandling. Dette er et arbeid som vil fortsette i 2016. Vi har også utarbeidet en rekke nye og forbedrede maler, skjemaer og rutiner, blant annet knyttet til rekrutteringsprosessen og prosjektplaner.

Vi har gjennomført en tilpasning av deler av lokalene som blant annet har økt møteromskapasiteten.

Internt klarspråksprosjekt

Difi har i 2015 hatt et internt klarspråksprosjekt ledet av kommunikasjonsenheten. Vi opprettet en klarspråksgruppe, der alle avdelinger var representert.

Klarspråksprosjektet har jobbet for at klarspråk skal bli en naturlig språkføring for alle ansatte. Det har vi gjort gjennom å skape intern begeistring, interesse og økt forståelse for fordelene med å bruke klarspråk. Vi har gjennomført følgende tiltak for å forbedre språket internt og eksternt:

- Allmøte, ledermøter og avdelingsmøter for at ansatte skal få kunnskap om klarspråk.
- Utviklet Difis første språkprofil, som er et verktøy som skal hjelpe alle ansatte med å skrive klare tekster. Profilen er tilrettelagt på intranett, og tatt i bruk av hele organisasjonen.
- Laget en prinsipplakat for klart språk i Difi til internt bruk. Denne har alle ansatte fått utdelt, i tillegg til at den henger som store plakater i lokalene våre.
- Lagt ut relevante språkverktøy og språktips på intranett, utviklet språkquiz som julekalender og laget varierte språktips via plakater rundt om i våre lokaler.
- Holdt innlegg om klart språk i Difi for nyansatte på introduksjonsdagen for nyansatte.

Vi har evaluert tiltakene og tilbakemeldingene er i all hovedsak positive. Prosjektet har ført til økt bevissthet, entusiasme og begeistring for klarspråk. Økt kunnskap har gjort at ledere og ansatte nå snakker positivt om klarspråk i større grad enn tidligere. Språkprofilen ble tatt godt imot og blir oppfattet som relevant og nyttig.

Bemanningsutvikling

Ved inngangen til 2015 var det 258 tilsatte i Difi, fordelt med 92 i Leikanger og 166 i Oslo. Antall tilsatte i Difi har økt noe i 2015, og utgjør per 31. desember 2015 til sammen 265 tilsatte, med 98 i Leikanger og 167 i Oslo. Dette tilsvarer 63 prosent i Oslo og 37 prosent i Leikanger. Dette er en fordeling mellom kontorstedene som i hovedsak er lik fordelingen ved etableringen av Difi i 2008. Bemanningsendringene skyldes først og fremst naturlige svingninger. Vi har dessuten vektlagt å redusere konsulentbruk, og i stedet tilsette medarbeidere i Difi både på fast og midlertidig basis.

År	Leikanger	Oslo	Endringer i Leikanger	Endringer i Oslo	Tilsatte totalt
Pr. 31.12.2013	78	173	+2	+28	251
Pr. 31.12.2014	92	166	+14	-7	258
Pr. 31.12.2015	98	167	+6	+1	265

Turnover med utgangspunkt i fast tilsatte var i 2015 på 4,6 prosent. Hvis vi tar med midlertidig tilsatte, hadde Difi en turnover på 16 prosent. Dette er en nedgang fra 2014, og ligger på et nivå som anses som naturlig for en kompetansevirksomhet som Difi.

Kompetanseutvikling og rekruttering

I 2015 har Difi gjennomført et lederutviklingsprogram for samtlige ledere. Dette har vært Difi-skolens hovedprioritet. Det er gjennomført fire samlinger med noe for- og etterarbeid for deltakerne. I tillegg er det gitt tilbud om coaching for ledere og ledergrupper. Opplæring i innovasjonsledelse har vært integrert i lederutviklingen, som en oppfølging av innovasjonsprogrammet som ble gjennomført i 2014.

Ut over dette har det vært gjennomført introduksjonskurs for nytilsatte, en rekke kurs i Difis ulike administrative verktøy og pensjonskurs hvor alle tilsatte over 58 år i tillegg har fått tilbud om individuelle samtaler. Det er gjennomført nano-kurs i informasjonssikkerhet for alle tilsatte. Difi har også en stipendordning for medarbeidere som tar studiepoenggivende etterutdanning som er relevant for Difi.

Arbeidet med profesjonalisering og digitalisering av rekrutteringsprosessen ble videreført i 2015. Samtidig har vi arbeidet for å bedre mottaket av nytilsatte, blant annet gjennom en mer systematisk tilnærming til opplæring og generell introduksjon i Difi.

Difi har hatt to lærlinger gjennom hele 2015, en i IKT-faget og en lærling innen kontor- og administrasjonsfaget. Lærlingeordningen fungerer godt.

Likestilling og mangfold

Difi hadde per 1. november 2015 en fordeling mellom kvinner og menn på henholdsvis 53 prosent og 47 prosent. Dette er samme fordeling som i 2014. På ledernivået assisterende direktør, avdelingsdirektør og fagdirektør har vi en stabil kvinneandel på 43 prosent, mens i stillingsgruppen underdirektør og seksjonssjef er kvinneandelen 67 prosent mot 65 prosent i 2014. For lederstillinger med personalansvar var kvinneandelen 59 prosent.

Tallet på deltidstilsatte har holdt seg stabilt på 2 prosent for menn, mens den for kvinner har gått ned fra 11 prosent i 2014 til 4 prosent i 2015. Svingningene i tallet på tilsatte som arbeider deltid forklares i all hovedsak ved at deltidsarbeid i Difi som hovedregel skyldes tilpassing til den enkeltes behov, og at disse behovene varierer over tid basert på medarbeidernes livsfaser og øvrig livssituasjon.

Vi fører ikke oversikt over etnisitet, religiøs tilhørighet, livssyn eller funksjonsevne hos våre tilsatte. Vi kan derfor ikke tallfeste andelen, men kan fastslå at vi har en rekke medarbeidere med minoritetsbakgrunn og med nedsatt funksjonsevne.

I Difis personalreglement har vi krav som går ut over det som er avtalefestet sentralt når det gjelder innkalling av kvalifiserte søkere med minoritetsbakgrunn eller redusert funksjonsevne til intervju. Dette følges aktivt opp. I 2015 var det 101 søkere til stillinger i Difi som oppga å ha minoritetsbakgrunn. 22 av disse ble innkalt til intervju, og 8 ble innstilt til stilling. 10 søkere oppga å ha redusert funksjonsevne. 2 av disse ble innkalt til intervju, og 1 ble innstilt til stilling.

HMS og arbeidsmiljø

Difis personalpolitikk har som mål å utvikle en robust, mangfoldig og endringsdyktig organisasjon, med kompetente, motiverte og engasjerte medarbeidere. Vi skal være en inkluderende arbeidsgiver, særlig når funksjonsevne, livsfase eller alder gjør tilpasninger nødvendig, og vi vil stimulere til å utsette avgangsalderen for eldre arbeidstakere for å dra nytte av den kompetansen og erfaringen seniormedarbeiderne har.

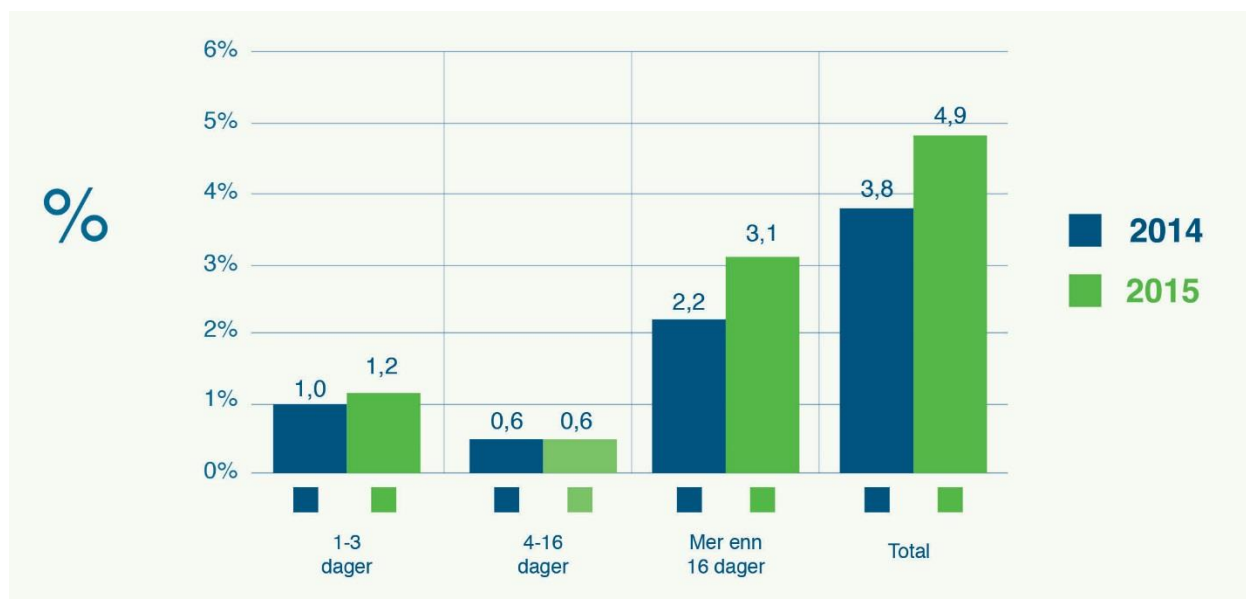
Difi har et etablert system for HMS-arbeid hvor arbeidsgiver og vernetjenesten fastlegger målsettinger, tiltaksplaner og resultatkrav for virksomheten. Systemet er inndelt i IA-relaterte forhold, psykososialt arbeidsmiljø, fysisk arbeidsmiljø og ytre miljø. Det foreligger etablerte møtetefer i samsvar med arbeidsmiljøloven og et godt samarbeid mellom HMS-aktørene. Difi er tilknyttet bedriftshelsetjeneste både i Oslo og Leikanger. Difi er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Vi har et bredt spekter av tiltak for å fremme ansattes helse og trivsel, herunder mulighet for trening i arbeidstiden. Vi har lokaler som er universelt utformet og tilbyr en forsterket ordning med seniordager.

Difi har gjennom alle driftsår hatt lav sykefraværspersent. For 2015 var sykefraværet på 4,9 prosent.

Sykefraværet for 2015 fordeler seg med 5,51 prosent på kvinner og 4,24 prosent på menn.

Hoveddelen av sykefraværet og endring i forhold til 2014 er langtidsfravær. Vi har ingen indikasjoner på at dette er forbundet med arbeidsrelaterte forhold.

Figur 14. Varighet sykefravær siste to år.

I løpet av 2015 har vi hatt tre medarbeidere i arbeidspraksis, alle gjennom NAV. I tillegg har vi en person på IA-plass. I samarbeid med NAV har vi også to med delvis uførepensjon som arbeider som tilkallingshjelp på regulære vilkår.

Samarbeidet med NAV, blant annet gjennom Arbeidslivssenteret og IA-kontaktene i Oslo og Leikanger har vært godt og oppleves som nyttig.

Del V: Vurdering av framtidsutsikter

Difis strategiperiode for 2011 til 2015 er over. Strategien har vært viktig for den perioden vi har lagt bak oss, men ny tid krever ny strategi. KMD har besluttet at Difis rolle og funksjoner skal videreføres, samtidig som tilbakemeldingene fra Agenda Kaupangs vurdering gjør det nødvendig å legge større vekt på pådriver- og premissleverandørrollen. Våre nye virkemidler innenfor digitalisering og innkjøp understreker dette og gir oss også god drahjelp i det videre arbeidet. Dette må gjenspeiles i strategien som skal legges for tiden fremover når ny direktør er på plass fra mai 2016.

De gjennomførte organisasjonsendringene har lagt forholdene til rette for en videreutvikling av Difi med større vekt på strategisk pådriver- og premissgiverrolle. Rendyrkingen av drifts- og utviklingsavdelingen i Leikanger har vært viktig for å skille Difis egne drifts- og utviklingsoppgaver fra de strategiske digitaliseringsoppgavene. Rammene for analyse- og statistikkfunksjonen er også lagt og har knesatt viktige prinsipper for kvalitet, valg av temaer og områder, og ikke minst klargjøring av statistikkbehov og formidling.

Evalueringen av Difi og KMDs oppfølging og forventninger har tydeliggjort behovet for at Difi får en rolle som et sentralt redskap i regjeringens arbeid med å bidra til endring, utvikling og omstilling i offentlig sektor. Dette er en rolle Difi ønsker å ta, og arbeidet er allerede i gang. Klok og fremoverrettet bruk av de nye virkemidlene vil gjøre Difi etterspurt – rett og slett fordi vi løser oppgavene våre på en måte som skaper merverdi for brukerne og for offentlig sektor som helhet. Vi må innrette oss slik at vi kan møte behovet for omstilling i forvaltningen og samfunnet forøvrig. Det krever at organisasjonen lærer av erfaring med de nye virkemidlene og bruker erfaringene strategisk og aktivt inn mot hele offentlig sektor. Samtidig er det nødvendig å gå aktivt inn i arbeidet med innovasjon og tjenstedesign. Også dette er arbeid der brukerperspektivet står sterkt. Blir ikke våre løsninger og råd lyttet til og brukt, er vårt arbeid lite verdt. Med de oppgavene Difi er tillagt, vil gevinst, effektivitet og samfunnsnytte være helt sentrale mål på hvordan både vi og forvaltningen lykkes.

Del VI: Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar til årsregnskap 2015

Difi fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet.

Bekreftelse

Årsregnskapet for 2015 er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra eget departement. Årsregnskapet vurderes å gi et dekkende bilde av direktoratets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Det er ingen vesentlige forhold eller endringer i driften som har påvirket årsregnskapet og resultatet for 2015.

Tildeling

Difis samlede disponible tildelinger var på 437, 8 millioner kroner på utgiftssiden jf. oppstillingen for bevilgningsrapportering. Dette innbefatter bevilgninger på kapittel 0540 for 2015, overføring av ubrukte midler fra 2014, samt belastningsfullmakter fra KMD og øvrige departement, jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Mindreutgift

Bevilgningsrapporteringen viser videre at Difi har en samlet mindreutgift på kapittel 0540, post 01, 21 og 23 i 2015 på om lag 44 millioner kroner etter å ha tatt hensyn til mindreinntekter. I hovedsak forklares mindreutgiften med faseforskyvninger i aktiviteter som videreføres i 2016. Midlene er søkt overført til 2016.

Ordinære driftsutgifter, post 01, viser, etter justering for bruk av merinntektsfullmakter, en mindreutgift på 4,8 millioner kroner.

Spesielle driftsutgifter, post 21, dekker utgifter til Difis utviklingsoppgaver og IKT-prosjekter, i tillegg til deltakelse i det europeiske prosjektet e-SENS som delvis finansieres av refusjoner fra EU. Posten har en mindreutgift på 7,5 millioner kroner etter justering for mindreinntekter fra refusjoner fra EU.

Elektronisk ID og sikker digital posttjeneste, post 23, dekker drift og videreutvikling av ID-porten og MinID, samt forvaltning av sikker digital posttjeneste. Posten viser, etter justering for mindreinntekter fra tilleggstjenester fra andre offentlige virksomheter, en mindreutgift på 31,7 millioner kroner.

Lønn og sosiale utgifter

Difi har utbetalt 186,8 millioner kroner til lønn og sosiale ytelser. Dette utgjør 53,3 prosent av totale utgifter i 2015.

Mellomværende

Mellomværende med statskassen utgjorde ved årets slutt 8 millioner kroner. Nærmere detaljer fremgår av artskontorrapporteringen med noter.

Revisjon

Difi er statlig forvaltningsorgan. Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Difi. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. d.d., men skal foreligge innen 30. mai 2016. Beretningen er ikke offentlig før Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen

Oslo, 15. mars 2016

Ingelin Killengreen

direktør

Direktoratet for IKT og forvaltning

6.2 Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap er avlagt etter retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgnings- og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*» er lik i begge oppstillingene.

Difi er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges bank.

Difi tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto som tilsvarende netto bevilgning. Forskjellen mellom inntektsført bevilgning og netto trekk på konsernkontoen inngår i avregning med statskassen. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorapporteringen

Artskontorapporteringen viser regnskapstall som Difi har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Difi har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelte midler på utgiftssiden vises ikke som inntekter i oppstillingen.

6.3 Årsregnskap – oppstillinger og noter

Bevilgningsrapportering

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindretgift
0540	Direktoratet for forvaltning og IKT	01	Driftsutgifter		198 663 000	195 941 800	2 721 200
0540	Direktoratet for forvaltning og IKT	21	Spesielle driftsutgifter		34 869 000	25 908 977	8 960 023
0540	Direktoratet for forvaltning og IKT	22	Betaling for bruk av elektronisk ID og Sikke		10 900 000	10 576 584	323 416
0540	Elektronisk ID - kan overføres	23	Elektronisk ID og Sikker digital posttjeneste		129 184 000	97 068 797	32 115 203
0500	Kommunal- og moderniseringsdepartement	21	Spesielle driftsutgifter			9 731 490	
0502	Tilskudd til kompetanseutvikling, spesielle	21	Spesielle driftsutgifter			1 500 000	
0502	Tilskudd til kompetanseutvikling	70	Tilskudd			16 844 287	
0541	Samordning av IKT-politikken	22	Diverse			3 842 738	
0571	Rammetilskudd til kommuner	21	Spesielle driftsutgifter			265 000	
0571	Rammetilskudd til kommuner	64	Skjønnstilskudd			2 251 095	
0640	Direktoratet for Arbeidstilsynet	01	Driftsutgifter			500 000	
0649	Treparts bransjeprogrammer	21	Spesielle driftsutgifter			1 499 986	
0847	Tiltak for personer med nedsatt funksjon	21	Spesielle driftsutgifter			1 911 072	
0900	Nærings- og fiskeridepartementet	21	Spesielle driftsutgifter			250 000	
0900	Nærings- og fiskeridepartementet	75	Tilskudd			1 189 164	
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Spesielle driftsutgifter			1 297 590	
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter			27 212 729	
Sum utgiftsført					373 616 000	397 791 309	44 119 841
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3540	Direktoratet for forvaltning og IKT	03	Diverse inntekter		3 050 000	4 877 994	1 827 994
3540	Direktoratet for forvaltning og IKT	04	Internasjonale oppdrag		2 300 000	1 080 000	-1 220 000
3540	Direktoratet for forvaltning og IKT	05	Betaling for bruk av elektronisk ID og Sikke		4 400 000	4 079 858	-320 142
3540	Direktoratet for forvaltning og IKT	06	Betaling for tilleggstjenester knyttet til elek		1 650 000	1 196 103	-453 897
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse			346 991	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			21 034 989	
Sum inntektsført					11 400 000	32 615 935	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						365 175 374	
Kapitalkontoer							
60090701	Norges Bank KK /innbetalinger					17 185 945	
60090702	Norges Bank KK/utbetalinger					-382 201 658	
715006	Endring i mellomværende med statskassen					-159 661	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
Konto	Tekst				2015	2014	Endring
6260	Aksjer				0	0	0
715006	Mellomværende med statskassen				-8 015 036	-7 855 375	-159 661

Note A: Forklaringer av samlet tildeling

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
054001	7 502 000	191 161 000	198 663 000
054021	6 623 000	28 246 000	34 869 000
054022		10 900 000	10 900 000
054023	22 200 000	106 984 000	129 184 000

Note B: Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulige overførbare beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-) / mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift(-) / mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt (justert for eventuell mva.)	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
054001		2 721 200		2 721 200	2 078 516			4 799 716	9 933 150	4 799 716
054021	"kan overføres"	8 960 023		8 960 023	-1 470 522			7 489 501		7 489 501
054022		323 416		323 416	-320 142			3 274	0	
054023	"kan overføres"	32 115 203		32 115 203	-453 897			31 661 306		31 661 306

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5 prosent av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres".

Forklaringer til bruk av budsjettfullmakter*Mottatte belastningsfullmakter*

Difi har til sammen mottatt belastningsfullmakter fra 9 departementer og virksomheter. Dette utgjorde til sammen 64,22 millioner kroner. Difi har benyttet 41,08 millioner kroner av belastningsfullmaktene, se spesifikasjon i oppstillingen av bevilgningsrapporteringen.

Stikkordet «kan overføres»

Difis bevilgning på postene 21 og 23 er gitt med stikkordet «kan overføres». Beløpet stammer fra tildelinger gitt innenfor de to siste budsjettår og virksomheten lar beløpet inngå som en del av mulig overførbart beløp til 2016.

Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter

Standard refusjoner føres fra 2015 som refusjoner mot driftsutgifter. Lønnsrefusjonene utgjorde samlet 5,5 millioner kroner og er ført mot kapittel 0540 post 01.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakten på inntektskapittel/post 3540/03 er knyttet mot utgiftsbevilgningen på kapittel 0540 postene 01 og 21, og må derfor fordeles mot disse. Difi har rapportert merinntekter på kapittel 3540 post03 knyttet mot kapittel 0540 post 01 og mindreinntekter på kapittel 3540 post 04. Samlet merinntekt som er brukt til å dekke merutgifter på kapittel 0540 post 01 utgjør 2,07 millioner kroner.

Mindreinntekten på kapittel/post 3540/03 som er knyttet mot kapittel 0540 post 21 utgjør 1,47 millioner kroner og må dekkes inn av mindreutgifter på kapittel 0540 post 21.

Difi har rapportert en mindreinntekt på kapittel 3540 post 06 på 0,45 millioner kroner som må dekkes inn av mindreutgifter på kapittel 0540 post 23.

Mulig overførbart beløp

Difis ubrukte bevilgning på kapittel 0540 post 01, inkludert fullmakter til å overskride driftsutgifter, beløper seg samlet til 4,8 millioner kroner. Dette er under grensen på 5 prosent, og hele beløpet regnes som mulig overføring til neste år.

På kapittel 0540 postene 21 og 23 beløper ubrukte bevilgninger, fratrukket mindreinntekter, seg til hhv. 7,49 millioner kroner og 31,66 millioner kroner. Disse beløpene kan overføres i sin helhet da stikkordet «kan overføres» er knyttet til kapittel/postene.

Mulig overføring til neste år er en beregning, og Difi får tilbakemelding fra KMD om endelig beløp som overføres til neste år.

Artskontorrapportering

	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	993 163	1 000 000
Salgs- og leieinntekter	1	10 245 091	7 900 322
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		11 238 254	8 900 322
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	184 106 415	174 904 120
Andre utbetalinger til drift	3	161 419 261	212 619 340
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		345 525 675	387 523 460
Netto rapporterte driftsutgifter		334 287 421	378 623 138
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	-4 299	496
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		-4 299	496
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	7 271 826	12 509 627
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	11 809	6 848
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		7 283 634	12 516 476
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		7 287 934	12 515 979
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	17 769 271	13 775 697
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		17 769 271	13 775 697
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		346 991	328 699
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		21 034 989	20 044 714
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		-27 212 729	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-5 830 748	20 373 413
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		365 175 374	384 541 401

Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2015	2014
Fordringer		0	26 667
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-7 545 295	-7 539 317
Skyldige offentlige avgifter		-483 752	-241 665
Annen gjeld		14 012	-101 059
Sum mellomværende med statskassen	8	-8 015 036	-7 855 375

Note 1: Innbetalinger drift

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra statlige virksomheter	60 000	1 000 000
Tilskudd fra EU	933 163	0
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	993 163	1 000 000
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	2 334 547	4 359 976
Eksterne refusjonsinntekter	7 910 545	3 540 346
Sum salgs- og leieinnbetalinger	10 245 091	7 900 322
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	11 238 254	8 900 322

Note 2: Utbetalinger til lønn

	31.12.2015	31.12.2014
Lønn	165 732 071	156 605 829
Arbeids giveravgift	21 034 989	20 044 714
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenges og andre refusjoner(-)	-5 523 558	-4 894 210
Andre ytelser	2 862 912	3 147 787
Sum utbetalinger til lønn	184 106 415	174 904 120
Antall årsverk:	237	237

* Antall årsverk beregnes som sum av månedsverk i valgt periode, delt på antall måneder utvalgsperiode dvs. et gjennomsnitt. Ett årsverk defineres som en person i 100 prosent stilling i et helt år.

Note 3: Andre utbetalinger til drift

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	24 280 057	23 487 942
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	2 075 878	521 689
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	1 772 158	2 074 212
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	28 225	116 710
Mindre utstysanskaffelser	1 342 401	1 718 186
Leie av maskiner, inventar og lignende	3 390 336	2 906 759
Kjøp av fremmede tjenester	101 490 407	153 624 392
Reiser og diett	11 923 049	10 818 700
Øvrige driftsutgifter	15 116 750	17 350 751
Sum andre utbetalinger til drift	161 419 261	212 619 340

Note 4: Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	-4 299	496
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	-4 299	496
	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	11 327	6 837
Valutatap	482	12
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	11 809	6 848

Note 5: Utbetaling til investeringer

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	3 698 962	2 460 257
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	51 222	1 921 690
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	3 521 642	8 127 680
Sum utbetalt til investeringer	7 271 826	12 509 627
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetalt til kjøp av aksjer	0	0

Note 7: Tilskuddsforvaltning og andre overføringer til staten

	31.12.2015	31.12.2014
Tilskudd til kommuner	301 867	2 600 000
Tilskudd til fylkeskommuner	44 404	350 000
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	976 000	1 312 000
Tilskudd til statsforvaltningen	16 447 000	9 513 697
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	17 769 271	13 775 697

Note 8: Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2015	31.12.2015	
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0		
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	4 600	0	4 600
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	4 600	0	4 600
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-6 745	0	-6 745
Skyldig skattetrekk	-7 545 295	-7 545 295	0
Skyldige offentlige avgifter	-483 882	-483 752	-130
Annen kortsiktig gjeld	14 012	14 012	0
Sum	-8 021 911	-8 015 036	-6 875
Sum	-8 017 311	-8 015 036	-2 275

